

Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna
w Bartoszychach

RAPORT
O STANIE SANITARNO–HIGIENICZNYM
POWIATU BARTOSZYCKIEGO
ZA 2019 ROK

Spis treści:

I. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2019 r.....	5
II. Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi.....	6
1. Sekcja Epidemiologii.....	6
1.1 Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą.....	6
1.2 Nadzór nad chorobami zakaźnymi.....	7
1.3 Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych.....	17
1.4 Podsumowanie.....	20
2. Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku.....	21
2.1 Zakłady żywności, żywienia oraz obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.....	21
2.2 Zatrucia pokarmowe.....	23
2.3 System RASFF i RAPEX.....	23
2.4 Bezpieczeństwo grzybów.....	24
2.5 Monitoring i urzędowa kontrola żywności.....	25
2.6 Wnioski konsumentów o interwencje.....	25
3. Sekcja Higieny Komunalnej.....	25
3.1 Nadzór nad jakością zdrowotną wody.....	26
3.1.1 Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi.....	26
3.1.2 Ciepła woda użytkowa.....	27
3.1.3 Woda wykorzystywana do rekreacji wodnej.....	27
3.2 Obiekty użyteczności publicznej.....	28
3.3 Transport.....	28
3.4 Interwencje.....	28
3.5 Imprezy masowe.....	29
4. Sekcja Higieny Pracy.....	29
4.1 Nadzór nad warunkami higienicznymi i zdrowotnymi w środowisku pracy.....	29
4.2 Przekroczenia normatywów higienicznych NDN/NDS.....	30
4.3 Zakłady o szczególnym zagrożeniu.....	31
4.4 Wnioski.....	32
4.5 Choroby zawodowe.....	32
4.6 Nadzór w zakresie zagrożeń zdrowia publicznego.....	33
4.6.1 Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.....	33
4.6.2 Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3.....	33
4.6.3 Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.....	33
4.6.4 Nadzór nad produktami biobójczymi.....	34

4.6.5 Nadzór nad detergentami.....	34
5. Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.....	34
5.1 Działalność nadzorowa.....	34
5.2 Uczestnictwo w odbiorach technicznych	35
5.3 Zestawienie opiniowanych przedsięwzięć	35
5.4 Uzgadnianie dokumentacji projektowej.....	37
5.5 Uwagi do obiektów w trakcie realizacji i odbiorów.....	37
6. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży.....	38
6.1 Warunki ogólnoszkolne/ogólnoprzedszkolne.....	39
6.2 Warunki przestrzenne.....	39
6.2.1 Pomieszczenia lekcyjne.....	39
6.3 Higiena procesu nauczania.....	40
6.4 Dożywianie w szkołach.....	40
6.5 Problemy higieniczne uczniów w placówkach oświatowych.....	41
6.6 Nadzór nad sezonowymi ośrodkami wypoczynku dzieci i młodzieży.....	41
6.7 Podsumowanie.....	41
7. Sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej.....	42
7.1 Realizacja ogólnopolskich interwencji programowych na terenie powiatu.....	42
7.2 Realizacja wojewódzkich interwencji programowych na terenie powiatu.....	44
7.3 Współpraca na poziomie powiatowym w zakresie działalności promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.....	47
III. Spis tabel.....	49

Szanowni Państwo

Rok 2019 był dla nas rokiem szczególnym, ponieważ służby sanitarne w Polsce obchodziły jubileusz 100-lecia i 65-lecia powstania Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Sejm niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił Zasadniczą Ustawę Sanitarną z dnia 19 lipca 1919 r. Akt ten stał się podstawą prawną do organizacji całej służby zdrowia w Rzeczypospolitej, zarówno w sferze zapobiegawczej, jak i leczniczej. Choć struktura, zadania i metody działania służb sanitarno–epidemiologicznych podlegały stałej ewolucji, to ich misja pozostaje niezmienna. Dzięki wieloletniej pracy poprawie uległ stan sanitarno-higieniczny naszego kraju oraz sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń.

Zapraszam Państwa do zapoznania się z cyklicznie wydawanym raportem o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu bartoszyckiego. Corocznej oceny powiatu dokonujemy w oparciu o wyniki przeprowadzonych planowych kontroli, kontroli interwencyjnych, wizytacji oraz wyników badań laboratoryjnych wody, żywności, kosmetyków oraz dochodzeń epidemiologicznych. Istotnym elementem naszej działalności jest edukacja zdrowotna prowadzona przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Nadal w naszym społeczeństwie istnieje potrzeba popularyzowania zasad higieny, racjonalnego żywienia, zdrowego stylu życia, szczepień ochronnych, czy metod zapobiegania chorobom zakaźnym. Państwowa Inspekcja Sanitarna odgrywa zatem zasadniczą rolę w kształtowaniu odpowiednich postaw i zachowań.

W ogólnej ocenie, stan sanitarno-epidemiologiczny naszego powiatu w 2019 r. był dobry, systematycznie poprawia się sytuacja w zakładach pracy, placówkach służby zdrowia, szkołach, placówkach handlowo-usługowych.

Mam nadzieję, że raport przedstawiający ocenę bezpieczeństwa sanitarnego powiatu bartoszyckiego w 2019 roku, przyczyni się do lepszego poznania zadań, jakie na rzecz zdrowia publicznego wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna, podniesienia świadomości społecznej, dotyczącej promowania zdrowego stylu życia oraz zrozumienia wagi zagadnień sanitarnych i epidemiologicznych. Pełny tekst raportu mogą Państwo znaleźć na stronie internetowej PSSE w Bartoszykach: www.bip.psse-bartoszyce.pl

*Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Bartoszykach
Małgorzata Lemieszek*

I. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2019 r.

W 2019 r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach znajdowały się 1293 obiekty. Ogółem przeprowadzono 826 kontroli sanitarnych. Pobrano do badania 355 próbek. Wystawiono 331 decyzji merytorycznych i 225 decyzji płatniczych na kwotę 18.400 zł. Nałożono 50 mandatów karnych na kwotę 12.450 zł. Nałożono 1 karę pieniężną w drodze decyzji na kwotę 20.000 zł. Odnotowano 896 zgłoszeń na choroby zakaźne, przeprowadzono 255 dochodzeń epidemiologicznych. Wpłynęły 32 wnioski z prośbą o interwencję, z czego 12 uznano za zasadne.

Tab. Nr 1 Zestawienie działalności kontrolnej PSSE w Bartoszycach w latach 2018-2019

	2018	2019
Obiekty pod nadzorem	1307	1293
Kontrole	724	826
Decyzje merytoryczne	355	331
Decyzje płatnicze/kwota	237/17.957.04 zł	225/18.400 zł
Mandaty karne/kwota	30/8.100 zł	50/12.450 zł
Kary pieniężne	1/20.000 zł	1/20.000 zł
Zgłoszenia zachorowań chorób zakaźnych	650	896
Dochodzenia epidemiologiczne	205	255
Pobrane próby do badania	419	355
Wnioski z prośbą o interwencję	22	32
Prośby o interwencje zasadne	9	12
Liczba odwołań od wydanych decyzji	2	1
Liczba odwołań zasadnych	0	1

II. Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne

- w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Wykonywanie zadań polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Poniżej opisano wybrane elementy zasługujące na szczególną uwagę, spośród wielu działań inspekcji sanitarnej, mające wpływ na bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców powiatu.

1. Sekcja Epidemiologii

Nadzór epidemiologiczny to jeden z kluczowych obszarów działalności sekcji epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach, który realizuje zadania w zakresie zapobiegania i zwalczania zakażeń oraz chorób zakaźnych u ludzi, poprzez rozpoznawanie i monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, podejmowanie działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych, w celu unieszkodliwienia źródeł zakażenia, przecięcia dróg szerzenia się zakażeń i chorób zakaźnych oraz uodporniania osób podatnych na zakażenia. Ponadto zakres działań sekcji epidemiologii obejmuje nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz nadzór nad realizacją szczepień ochronnych w powiecie.

1.1 Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą

W ramach nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, PPIS w Bartoszycach w 2019 roku nadzorem obejmował 106 podmiotów, w tym: 36 podmiotów leczniczych oraz 70 praktyk zawodowych. W podmiotach tych przeprowadzono 78 kontroli sanitarnych (w tym 1 kontrolę doraźną, w związku z prowadzonym postępowaniem administracyjnym, w zakresie nieprawidłowego środka transportu i sposobu transportowania odpadów medycznych do miejsca ich unieszkodliwienia). Mandatów karnych w 2019 r. nie nakładano.

W 2019 roku na terenie powiatu bartoszyckiego 1 podmiot leczniczy rozpoczął działalność leczniczą, 4 podmioty wykonujące działalność leczniczą tj. 1 podmiot leczniczy, 1

grupowa praktyka zawodowa pielęgniarek, 1 praktyka zawodowa oraz poradnia okulistyczna przestały funkcjonować, a 1 praktyka zawodowa zawiesiła swoją działalność.

Wszystkie podmioty wykonujące działalność leczniczą, znajdujące się pod nadzorem PSSE w Bartoszycach posiadają opracowane i wdrożone procedury sanitarno-higieniczne, mające na celu minimalizację zakażeń i chorób zakaźnych związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. W placówkach prowadzona jest kontrola wewnętrzna, w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Działania prowadzone przez PIS w Bartoszycach przełożyły się na poprawę stanu sanitarno-technicznego podmiotów leczniczych.

W 2019 r. przeprowadzono remonty oraz prace modernizacyjne w następujących podmiotach wykonujących działalność leczniczą:

- w Terenowym Oddziale Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Bartoszycach zakończono remont kompleksowy pomieszczeń podmiotu leczniczego,
- w pomieszczeniach, w których udzielane są świadczenia zdrowotne przez podmioty lecznicze oraz praktyki zawodowe: Przychodnia Rodzina, Indywidualna Praktyka Lekarska Artur Łukaszewicz, Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Ginekologiczno-Położnicza Izabela Obuchowicz, Femina-Lekarze Spółka Partnerska, Andrzej Chiliński i Partnerzy, Bykowski Urocentrum Sp. J., Alergo-Terapia B. Mordasewicz-Dopierała i D. Dopierała, Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Aleksander Szumada, Gabinet Stomatologiczny Stefania Zrodowska, Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Julia Kopańska, Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Jolanta Kamińska, Indywidualna Praktyka Lekarska Robert Kusio, Spółka Cywilna „SZANSA”, wymieniono elementy instalacji grzewczej.

Zachodzące zmiany w podmiotach leczniczych przyczyniają się do poprawy świadczonych usług oraz wzrostu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu bartoszyckiego.

Bieżący stan sanitarno-higieniczny oraz techniczny podmiotów wykonujących działalność leczniczą w powiecie bartoszyckim należy określić jako dobry i w 2019 roku nie budził zastrzeżeń..

1.2 Nadzór nad chorobami zakaźnymi

Na podstawie analizy danych zgromadzonych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Bartoszycach w 2019 roku należy uznać, że sytuacja epidemiologiczna zakażeń i chorób zakaźnych w powiecie bartoszyckim jest dobra.

W ubiegłym roku, w naszym powiecie, zarejestrowano 896 podejrzeń zachorowań/ zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia. Liczba zgłoszonych chorób zakaźnych w 2019 r. była większa o 246 w porównaniu do liczby zgłoszeń w 2018 r. W ubiegłym roku jak również w 2018 roku zarejestrowano po 2 zgony z powodu zakażeń i chorób zakaźnych. W 2019 r. z powodu chorób zakaźnych hospitalizowano 108 osób (w 2018 r. - 160 osób). Pracownicy sekcji epidemiologii w 2019 roku przeprowadzili 255 dochodzeń epidemiologicznych.

Rejestracja zakażeń/zachorowań na choroby zakaźne oraz zgonów z ich powodu prowadzona jest na podstawie zgłoszeń przekazywanych Państwowej Inspekcji Sanitarnej przez lekarzy i diagnostów laboratoryjnych w oparciu o art. 27 i art. 29 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Zgłoszenia zachorowań były weryfikowane i klasyfikowane według obowiązujących w Unii Europejskiej kryteriów definicji przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Na terenie powiatu bartoszyckiego w 2019 r. odnotowano jedno zachorowanie na chorobę meningokokową, inwazyjną- zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu oraz posocznice. W ramach postępowania przeciwepidemicznego nadzorem objęto 2 osoby ze styczości, które zostały zakwalifikowane do chemioprophylaktyki.

W 2019 r. odnotowano wzrost zachorowań na choroby zakaźne, w porównaniu do roku 2018. Od kilku lat w powiecie bartoszyckim nie rejestruje się zachorowań na: błonicę, odrę, poliomyelitis, tężec i wściekliznę u ludzi.

Bakteryjne i wirusowe choroby przenoszone drogą pokarmową

Do chorób przenoszonych drogą pokarmową zalicza się zarówno choroby odzwierzęce przenoszone poprzez żywność, które są najpowszechniejszą przyczyną zakażeń w tej grupie chorób, jak również choroby które występują wyłącznie u człowieka takie jak zakażenia rotawirusowe, norowirusowe, a także dur brzuszny. W przypadku grupy chorób bakteryjnych zapobieganie przed zachorowaniami polega na przestrzeganiu zasad przygotowania żywności, natomiast przed durem brzuszny można zaś skutecznie chronić się poprzez szczepienia.

Do najważniejszych chorób bakteryjnych przenoszonych drogą pokarmową należą: dur brzuszny, dury rzekome, salmonelozy, czerwonka, cholera, zatrucia jadem kiełbasianym oraz toksynami gronkowcowymi, kamylobakterioza, jersinioza, zakażenia patogennymi szczepami Escherichia coli, listerioza. Na szczególną jednak uwagę zasługują bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Salmonellę Enteritidis i Clostridium difficile oraz wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy.

Bakteryjne zatrucia i zakażenia jelitowe

W 2019 roku główną przyczyną zatruc i zakażeń bakteryjnych, podobnie jak w 2018 r., były zakażenia wywołane przez Salmonella Enteritidis. W porównaniu z 2018 r. wskaźnik zapadalności tj. (liczba zachorowań / 100 tys. mieszkańców) na salmonellozę w powiecie bartoszyckim zwiększył się o 10,49. W 2018 r. zapadalność wynosiła 17,27 (10 zachorowań), zaś w 2019 r. zapadalność wynosiła 27,76 (16 zachorowań). Ponadto można zauważyć, iż wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim w 2019 roku jest wyższy niż w województwie czy kraju. Wskaźnik zapadalności na salmonellozę - zatrucia pokarmowe w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2018-2019 utrzymuje się niemal na tym samym poziomie.

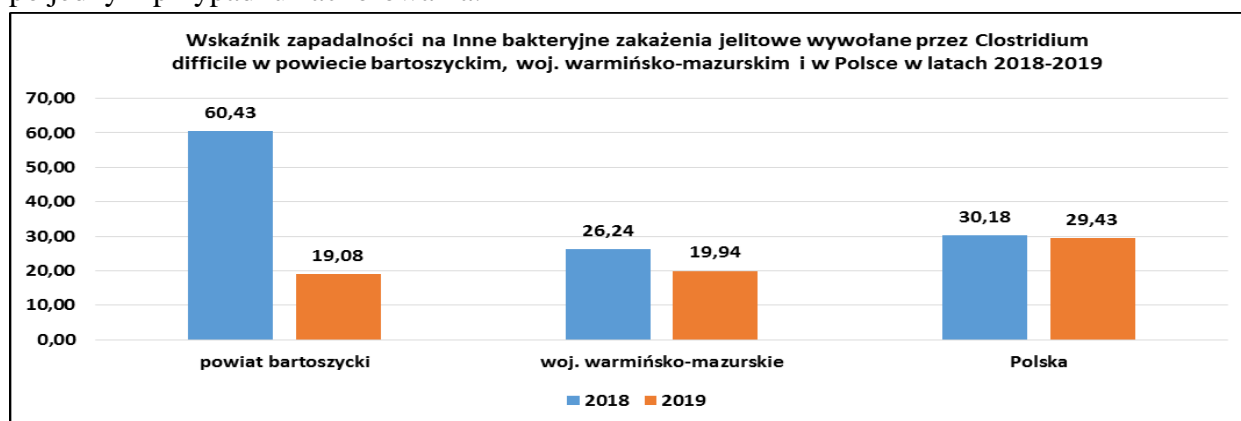
W celu ograniczenia zachorowań na choroby zakaźne w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach, w 2019 roku do badań laboratoryjnych przyjęto 1476 prób, w tym, w ramach nadzoru nad zachorowaniami na salmonellozę 56 próbek kału. Badania

laboratoryjne prowadzone są w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kętrzynie oraz w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie. Kontynuowano współpracę w zakresie nadzoru sanitarnego z innymi służbami i inspekcjami, głównie z Inspekcją Weterynaryjną.

W 2019 roku w powiecie bartoszyckim zarejestrowano 2 ogniska epidemiczne (o 1 ognisko więcej niż w roku 2018), ognisko zatrucia pokarmowego w Kandytach oraz ognisko zatrucia pokarmowego w Bartoszycach. Ogniska te miały miejsce w mieszkaniach prywatnych – zachorowało 6 osób, w tym 1 dziecko (14 lat). 2 osoby z ogniska zatrucia pokarmowego w Kandytach były hospitalizowane. Czynnikiem etiologicznym, który wywołał zatrucie pokarmowe zarówno w ognisku w Kandytach jak i w Bartoszycach była *Salmonella Enteritidis*. W ramach prowadzonego dochodzenia epidemiologicznego pobrano 23 próbki kału do badań.

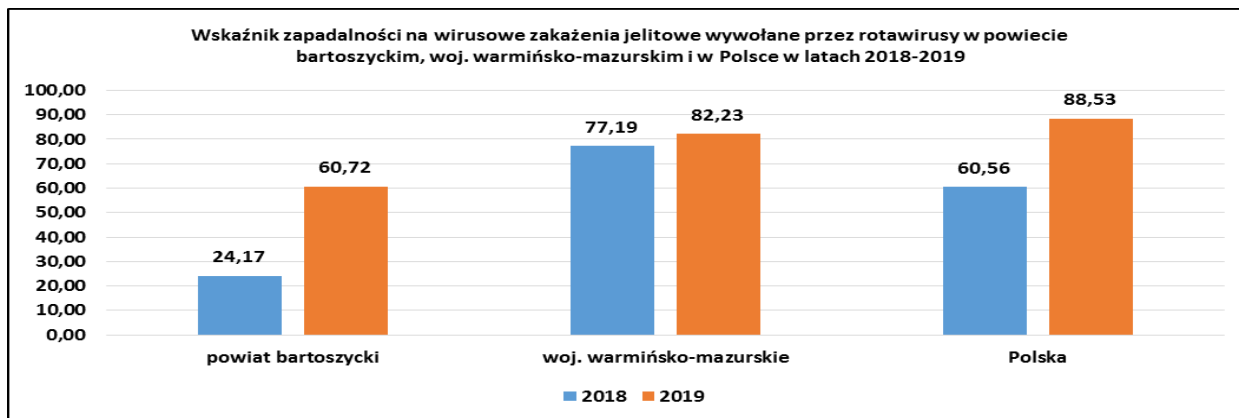
Wśród innych czynników etiologicznych bakteryjnych zakażeń/zatruc pokarmowych w analizowanym roku w porównaniu do 2018 r. dominowały bakterie z rodzaju: *Yersinia enterocolitica* lub *pseudotuberculosis*, *Campylobacter* oraz *E. coli* inną i BNO, zarejestrowano po jednym przypadku zachorowania.

W powiecie bartoszyckim w 2019 r. zarejestrowano mniejszą liczbę bakteryjnych „zakażeń jelitowych o innej znanej etiologii” (*Clostridium difficile*). Zakażenia wywołane tą bakterią są szczególnie niebezpieczne dla osób starszych. W porównaniu z 2018 r. wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim na „inne bakteryjne zakażenia jelitowe” wywołane przez *Clostridium difficile* zmniejszył się o 41,35. W 2018 r. zapadalność wynosiła 60,43 (35 zachorowań), zaś w 2019 r. zapadalność wynosiła 19,08 (11 zachorowań). Ponadto można zauważyć, iż wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim jest zbliżony do województwa lecz niższy niż w województwie czy kraju. Wskaźnik zapadalności na „inne bakteryjne zakażenia jelitowe” wywołane przez *Clostridium difficile* w Polsce w latach 2018-2019 utrzymuje się na podobnym poziomie. Obserwowany spadek zachorowań na *Clostridium difficile* w powiecie bartoszyckim, w województwie warmińsko mazurskim czy w Polsce może być związany z rosnącą świadomością personelu medycznego dotyczącą chorób związanych z zakażeniami *Clostridium difficile*, a także coraz lepszymi możliwościami diagnostycznymi, które dają nadzieję na ograniczenie wzrostu liczby objawowych zakażeń *Clostridium difficile* zarówno w warunkach szpitalnych, jak i w lecznictwie ambulatoryjnym.

Wirusowe zakażenia jelitowe

Z porównania danych dotyczących liczby zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, zarejestrowanych w latach 2018-2019 wynika, że zarówno w powiecie bartoszyckim, województwie warmińsko-mazurskim jak i w Polsce nastąpił znaczny wzrost zachorowań.

W powiecie bartoszyckim w 2018 r. zapadalność wynosiła 24,17 (14 zachorowań), zaś w 2019 r. zapadalność wynosiła 60,72 (35 zachorowań). W porównaniu do kraju czy województwa, co widać na powyższym wykresie, w naszym powiecie wskaźnik zapadalności jest najniższy. Obserwowany wzrost zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy w powiecie bartoszyckim może być związany z wykonywaniem diagnostycznych badań laboratoryjnych w kierunku rotawirusów zlecanych przez lekarzy, a także lepszą zgłaszalnością do PSSE w Bartoszycach wyników laboratoryjnych przez kierowników laboratoriów oraz zachorowań przez lekarzy. Nie istnieje leczenie przyczynowe biegunek rotawirusowych. Najskuteczniejszą ochronę przed rotawirusami zapewniają szczepionki. Ze względu na to, iż stanowią one jedno ze szczepień zalecanych, koszty szczepionki nie są refundowane przez NFZ.

Analizując zachorowalność na wirusowe zakażenia jelitowe inne określone, liczba zgłoszonych zachorowań na tą chorobę w 2019 r. była niższa niż rok wcześniej. W 2019 roku wskaźnik zapadalności na wirusowe zakażenia jelitowe inne określone wynosił 6,94 (4 zachorowania), natomiast w 2018 roku- 12,09 (7 zachorowań).

W porównaniu z 2018 r. wskaźnik zapadalności na wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone wzrósł o 36,55, w 2018 r. zapadalność wynosiła 25,90 (15 zachorowań), zaś w 2019 r. zapadalność wynosiła 62,45 (36 zachorowań).

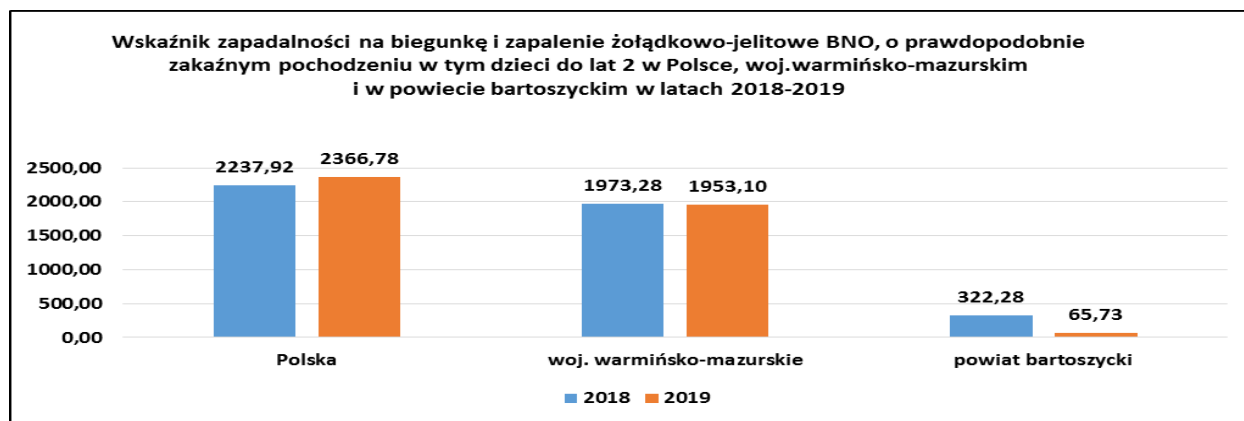

Zarówno w woj. warmińsko-mazurskim jak i w Polsce obserwuje się wzrost zachorowalności na tą chorobę zakaźną. W porównaniu do kraju czy województwa, co widać na powyższym wykresie, w naszym powiecie wskaźnik zapadalności jest najwyższy.

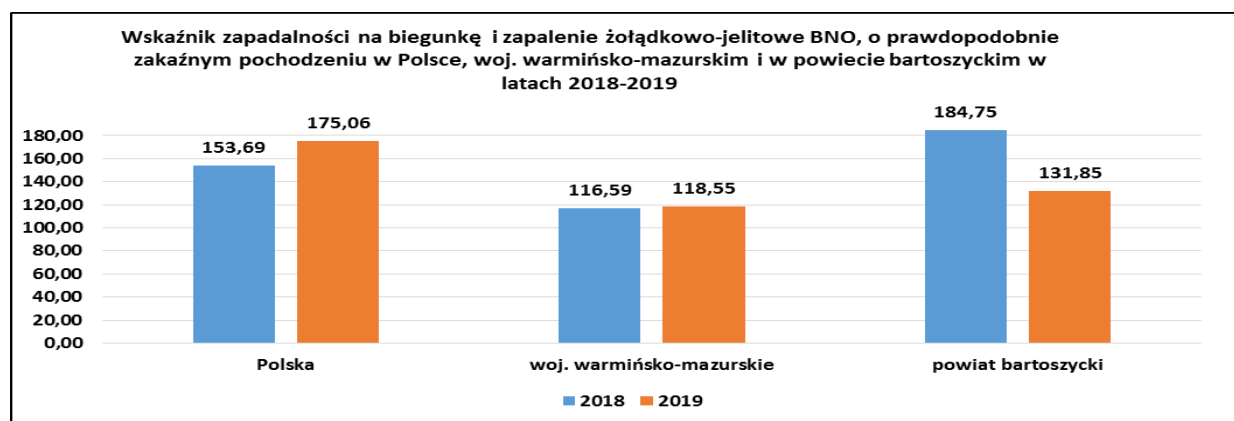
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, są jedną z głównych przyczyn zachorowań, zarówno u dzieci w wieku do lat dwóch jak i osób dorosłych. Z porównania danych dotyczących liczby zachorowań na ostre

biegunki u dzieci do lat 2 zarejestrowanych w latach 2018-2019 wynika, że w naszym powiecie oraz województwie warmińsko-mazurskim, utrzymuje się tendencja spadkowa, natomiast w Polsce odnotowano wzrost zachorowań. Przy czym, można zauważyć, iż wskaźnik zapadalności na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO u dzieci do lat 2 na terenie naszego powiatu w 2019 r. jest prawie 30-krotnie niższy niż w województwie i 36-krotnie niższy niż w Polsce. W 2018 roku wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim wynosił 322,28 (35 zachorowań), natomiast w 2019 roku- 65,73 (7 zachorowań).

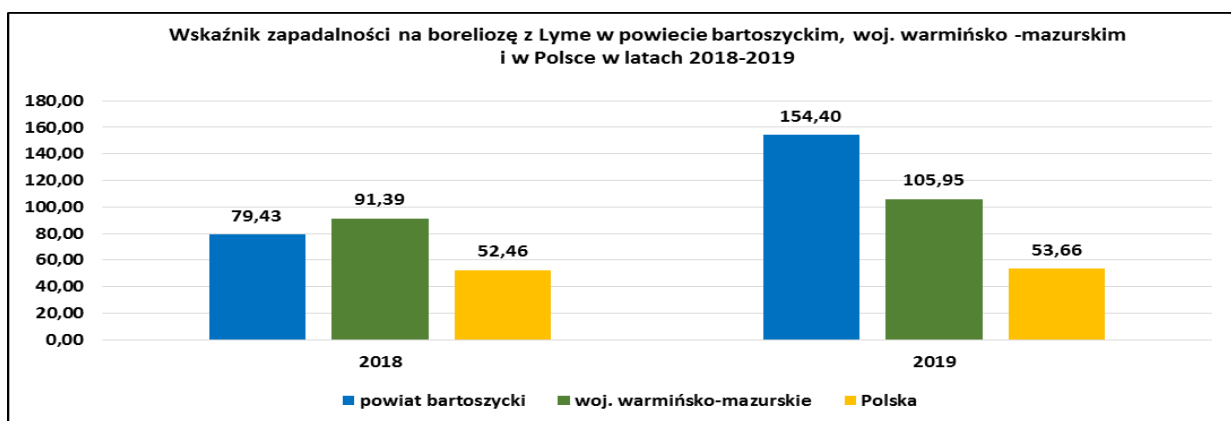
Liczba zgłoszonych zachorowań na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu ogółem w 2019 r. była niższa o 31 zachorowań niż rok wcześniej. W powiecie bartoszyckim w 2018 r. zapadalność wynosiła 184,75 (107 zachorowań), zaś w 2019 r. zapadalność wynosiła 131,85 (76 zachorowań). Zarówno w woj. warmińsko-mazurskim jak i w Polsce obserwuje się niewielki wzrost zachorowalności na tą chorobę zakaźną.

Choroby przenoszone przez kleszcze

Problemem powiatu bartoszyckiego, z uwagi na endemiczne występowanie zakażonych kleszczy, jest bardzo wysoki współczynnik zapadalności na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu. Na przestrzeni ostatnich lat notuje się w powiecie wzrost zachorowań na boreliozę. W latach 2018-2019 w Polsce wskaźnik zapadalności na boreliozę utrzymuje się mniej więcej na podobnym poziomie, natomiast na terenie województwa warmińsko-mazurskiego można zaobserwować wzrost zachorowalności. W 2019 r. w powiecie bartoszyckim zarejestrowano 89 zgłoszeń zachorowań na boreliozę, tj. o 43 przypadków więcej niż w roku poprzednim. W 2019 roku wskaźnik zapadalności wynosił 154,40 (89 zachorowań), natomiast w 2018 roku- 79,43 (46

zachorowań). Jak widać na wykresie poniżej, wskaźnik zapadalności w naszym powiecie (154,40) jest najwyższy w porównaniu do województwa (105,95) czy kraju (53,66).

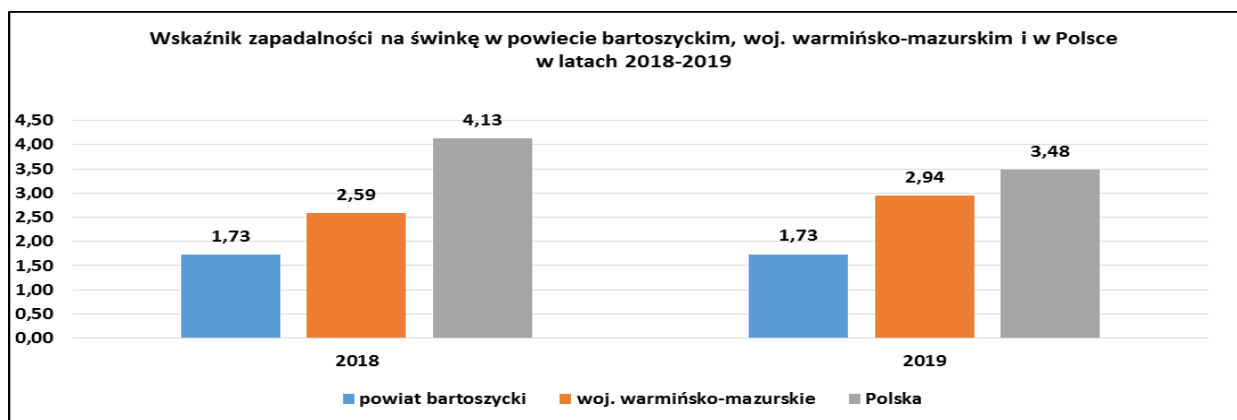

Wzrost rejestracji przypadków boreliozy należy wiązać z poprawą efektywności diagnostyki oraz rozpoznawania i zgłaszania tej choroby. Wobec braku dostępnej szczepionki przeciwko boreliozie podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy nt. tej choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania środków ochronnych (noszenie właściwej odzieży i obuwia, stosowanie repelentów) oraz właściwego postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcza.

Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego i inne choroby zakaźne - świnka, krztusiec, ospa wietrzna.

Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)

Wskaźnik zapadalności w 2019 r. w powiecie bartoszyckim na nagminne zapalenie utrzymuje się na tym samym poziomie. Zarówno w 2018 jak i 2019 r. na nagminne zapalenie przyusznic zachorowała 1 osoba. Na wykresie poniżej można zaobserwować tendencję spadkową zachorowań na świnkę w kraju (wsk. zap. 3,48) oraz tendencję wzrostową w całym województwie (wsk. zap 2,94). Radykalny spadek zachorowań na nagminne zapalenie przyusznic notuje się od czasu wprowadzenia szczepień w 2004 r. Nie notuje się zachorowań wśród osób szczepionych przeciwko śwince.

Krztusiec

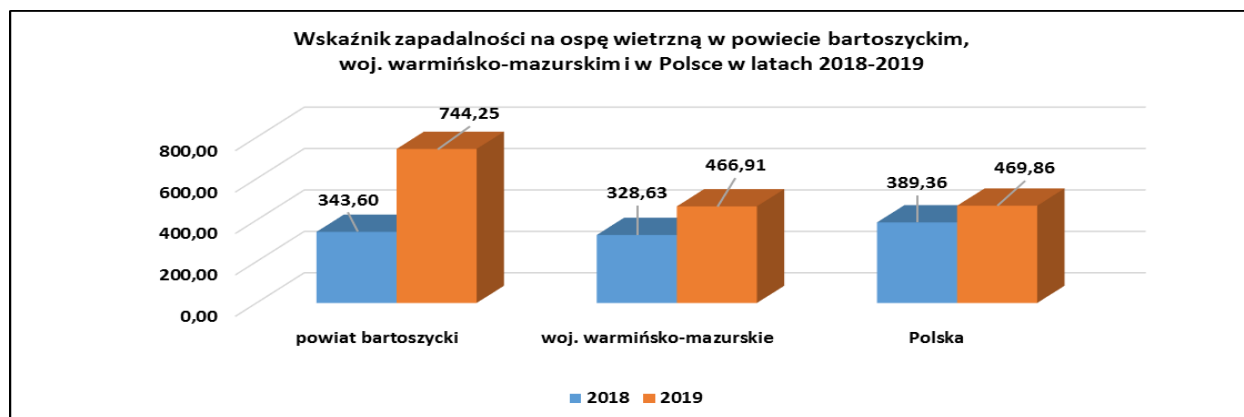
W ubiegłym roku jak i w 2018 roku w powiecie nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania na krztusiec. Jak widać na załączonym wykresie poniżej można zauważyć wzrost

zachorowalności na krztusiec zarówno w województwie i w kraju w porównaniu do 2018 roku. Pomimo występującej zmienności wskaźnik zapadalności jest bardzo wysoki dla naszego kraju (4,23) w porównaniu do województwa (2,59). Z roku na rok można zaobserwować wzrost zachorowań na krztusiec zarówno w województwie jak i kraju. Jednakże, dane dotyczące zachorowań na krztusiec należy traktować jako niedoszacowane ze względu na fakt, że nie są wykonywane badania laboratoryjne pozwalające wykryć bakterię *Bordetella pertussis* odpowiedzialną za krztusca.

Ospa wietrzna

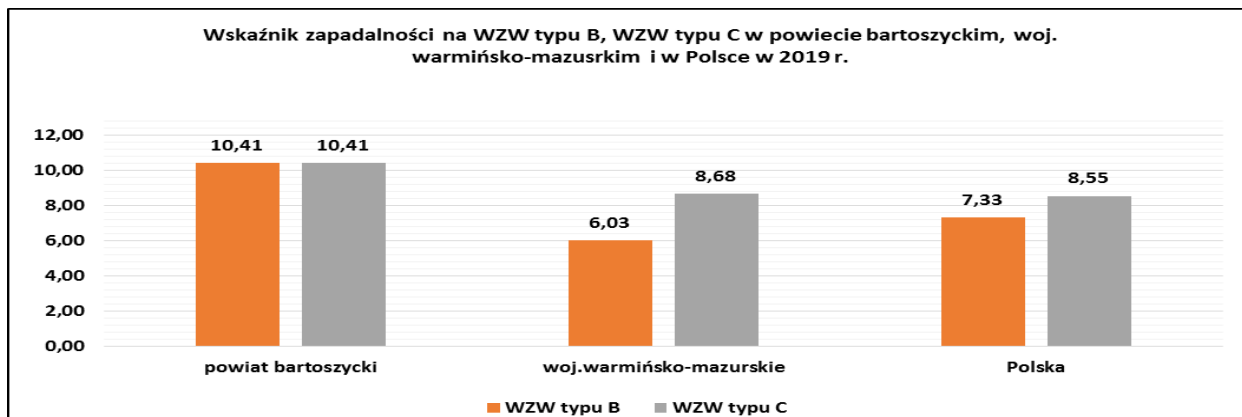
Ospa wietrzna jest po grypie i infekcjach grypopochodnych najczęściej występującą chorobą zakaźną w powiecie bartoszyckim. Pomimo wprowadzonych szczepień ochronnych p/ospie w 2005 roku (szczepienie nieobowiązkowe), w powiecie jest niska zaszczepialność, wobec czego, co kilka lat notuje się, znaczny wzrost zachorowań na tę chorobę. W 2019 r. w powiecie bartoszyckim odnotowano 2-krotny wzrost zachorowań na ospę wietrzną w porównaniu do 2018 r.

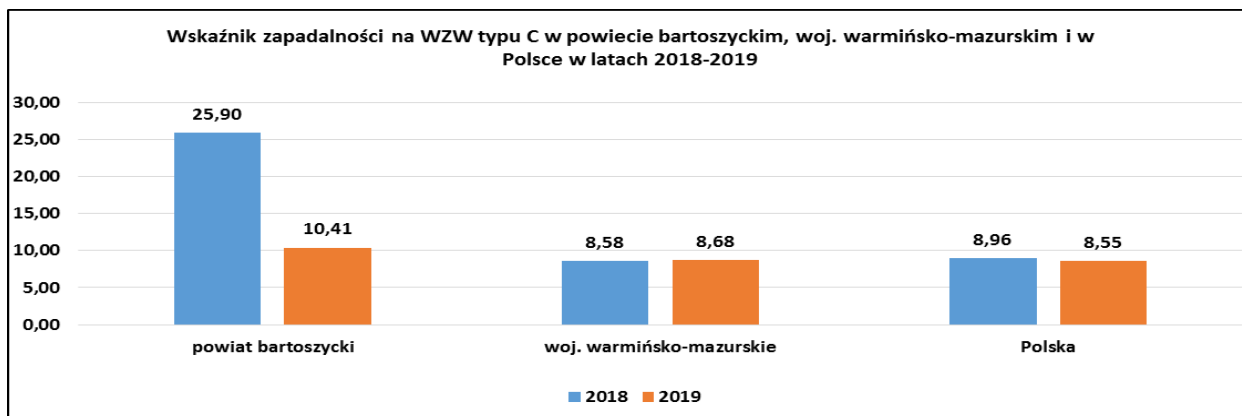
Jak widać na załączonym powyżej wykresie zapadalność na ospę w powiecie bartoszyckim od kilku lat rośnie i jest najwyższa w porównaniu do zapadalności w kraju czy w województwie. Liczba zarejestrowanych zachorowań na ospę w województwie i w kraju w 2019 roku utrzymuje się na podobnym poziomie. Wskaźnik zapadalności na ospę wietrzną w powiecie bartoszyckim wyniósł- 744,25, w województwie- 467,89, i w kraju- 469,86).

Zachorowania na WZW B i C

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach w 2019 roku obejmował nadzorem 19 osób zakażonych wirusem HCV i 6 osób zakażonych wirusem HBV oraz osoby ze styczności z zakażonymi wirusem HBV, zgodnie z definicją przypadku zmodyfikowaną w 2019 r. na podstawie definicji wprowadzonej przez Komisję Wykonawczą Unii Europejskiej w 2018 roku.

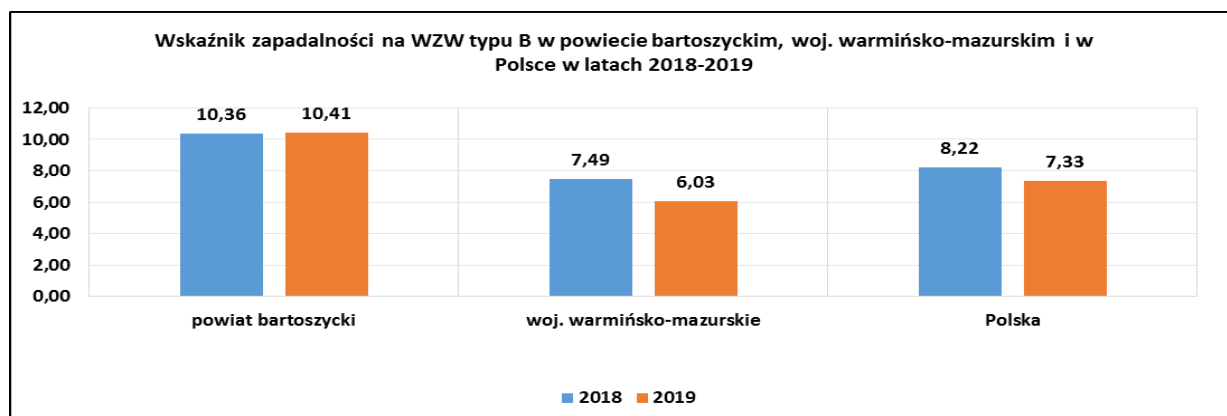
HCV - Przypadki osób zakażonych wirusem HCV (WZW C), na potrzeby nadzoru epidemiologicznego, zgłaszane są wg definicji z 2019 r. Rejestracji podlegają osoby, które zostały zgłoszone na podstawie obecności swoistych przeciwciał przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby – anty HCV i potwierdzone testem molekularnym na obecność wirusa RNA lub wykrycia obecność wirusa RNA w surowicy krwi.

W 2019 r. w porównaniu do roku 2018, w powiecie bartoszyckim zanotowano spadek zakażeń wirusem HCV (WZW C) z 15 przypadków (wsk. zap. 25,90) do 6 przypadków (wsk. zap. 10,41). W porównaniu do województwa czy kraju, wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim w 2019 r. jest najwyższy. Zapadalność na WZW C w latach 2018-2019 w woj. warmińsko-mazurskim (wsk. zap. 2018- 8,58, 2019- 8,68) była zbliżona do krajowej (wsk. zap. 2018- 8,96, 2019- 8,55).

HBV (WZW B) - W ciągu ostatnich lat na terenie kraju nastąpił spadek zakażeń wirusem HBV. Spadek zachorowań i zakażeń na WZW typu B jest efektem wprowadzenia obowiązkowych szczepień ochronnych oraz zalecanych przeciwko WZW typu B, poprawą skuteczności procesów dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego oraz sprzętu

w gabinetach kosmetycznych i fryzjerskich. Wzrastająca świadomość społeczeństwa na temat możliwości zakażenia się wirusem WZW B oraz zagrożeń z tym związanych przyczynia się również do spadku zakażeń oraz zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B.

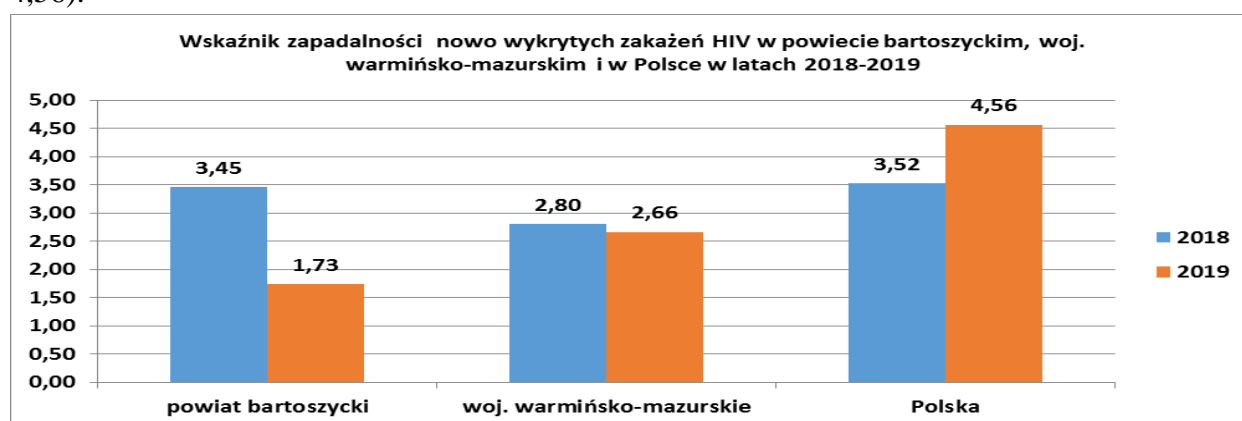
Zarówno w 2019 r. jak i 2018 r. w powiecie bartoszyckim zarejestrowano 6 przypadków zakażeń wirusem HBV wsk. zap. wyniósł 10,41 w 2019 roku, natomiast w 2018 r.- 10,36. W porównaniu do województwa czy kraju wskaźnik zapadalności w powiecie bartoszyckim jest najwyższy. Liczba zgłoszonych zakażeń wirusem HBV w województwie i w kraju w 2019 roku w porównaniu do 2018 roku zmalała. Najwięcej nosicieli zakażonych wirusem HBV (WZW B) notuje się wśród osadzonych w Zakładzie Karnym.

Zakażenia przenoszone drogą płciową

Nadzór nad chorobami przenoszonymi drogą płciową, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach sprawuje od 01.01.2014 roku.

Nowo wykryte zakażenia HIV

Zarówno w województwie jak i w powiecie od kilku lat notuje się niewielki spadek zakażeń HIV. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. na terenie powiatu bartoszyckiego odnotowano 1 nowo wykryte zakażenia HIV (wsk. zap. 1,73), w województwie warmińsko-mazurskim 38 zakażeń (wsk. zap. 2,66), zaś w Polsce zanotowano 1751 zakażeń (wsk. zap. 4,56).

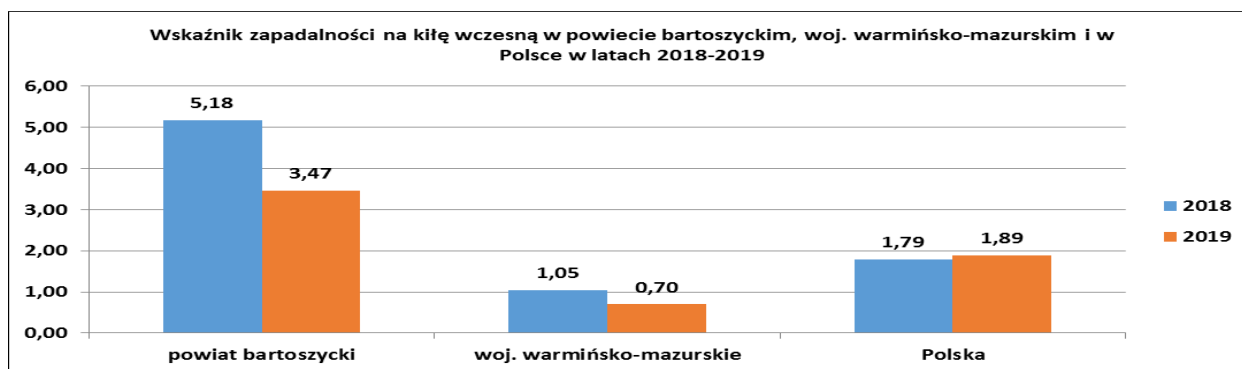

Analizując wykres powyżej, można zauważyć, iż wskaźnik zapadalności w latach 2018-2019 w województwie utrzymuje się na podobnym poziomie. Wskaźnik zapadalności w naszym powiecie (1,73) jest niższy niż w województwie (2,66) i w Polsce (4,56).

Kiła

Na terenie powiatu bartoszyckiego, w 2017 roku nie odnotowano zachorowań na kiłę wczesną, w 2018 r. zarejestrowano 3 nowe przypadki (wsk. zap. 5,18) natomiast w 2019 r.

zarejestrowano 2 nowe przypadki (wsk. zap. 3,47) Równocześnie w tym samym czasie nie odnotowano zachorowań na inne postacie kiły i kiłę nieokreśloną.

Analizując dane z wykresu powyżej można zauważyć, iż nastąpił spadek zachorowań na kiłę wczesną zarówno w województwie jak i powiecie. Zapadalność na kiłę wczesną, na terenie naszego powiatu jest prawie 5-krotnie wyższa w porównaniu do województwa.

Zwalczanie wścieklizny

W 2019 roku odnotowano wzrost liczby zgłoszeń pokąsań przez zwierzęta oraz liczby osób kierowanych na szczepienia. W 2019 r. w powiecie bartoszyckim zarejestrowano 76 przypadków pokąsań przez zwierzęta (2018 r. - 68). Do szczepień p/wścieklicznie zakwalifikowano 12 osób (w 2018 r. - 7) pogryzionych przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę (z powodu pogryzienia przez nieznanne psy, koty oraz inne zwierzęta dzikie i brakiem możliwości podjęcia obserwacji weterynaryjnej zwierzęcia).

Gruźlica

Gruźlica to jedna z najstarszych występujących chorób zakaźnych. Bardzo niebezpiecznym zjawiskiem są zachorowania wśród osób bezdomnych, gdyż z powodu stylu ich życia rozpoczynają leczenie w zaawansowanym stadium choroby, długo stanowiąc źródło zakażenia dla innych osób.

Osoby chore na gruźlicę w okresie prątkowania oraz osoby z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie podlegają obowiązkowej hospitalizacji i leczeniu, natomiast osoby, które miały styczność z osobą chorą na gruźlicę płuc w okresie prątkowania podlegają badaniom diagnostycznym.

Z roku na rok, zarówno w kraju jak i województwie, notuje się wzrost zachorowań na gruźlicę. W 2019 roku, w porównaniu do roku 2018, w powiecie bartoszyckim zanotowano wzrost zgłoszeń zachorowań z 9 (wsk. zap. 15,54) do 10 przypadków (wsk. zap. 17,35).

Wobec osób uchylających się od obowiązkowych badań i leczenia, prowadzone są postępowania administracyjno-egzekucyjne mające na celu przymuszenie do obowiązku poddania się leczeniu bądź badaniom diagnostycznym i profilaktycznemu stosowaniu leków. W 2017 r. przymus poddania się badaniom diagnostycznym zastosowano wobec jednej osoby z kontaktu z chorym na gruźlicę płuc w okresie prątkowania. W analogicznym okresie w 2018 r. oraz 2019 r. nie prowadzono postępowań administracyjno-egzekucyjnych wobec osób chorych i osób ze styczności.

Grypa

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Bartoszycach, tak jak w poprzednich latach, uczestniczy w Krajowym Programie SENTINEL w ramach, którego sprawowany jest nadzór nad grypą. W 2019 roku w powiecie bartoszyckim odnotowano spadek zachorowań na grypę i choroby grypopodobne z 4811 przypadków w 2018 r. do 3727 przypadków. Na terenie powiatu bartoszyckiego stwierdzono 4 przypadki zachorowań na grypę potwierdzone laboratoryjnie. Grypa jest jednostką chorobowa, którą można ograniczyć poprzez szczepienia. Szczepieniami przeciwko grypie powinny zostać objęte w szczególności osoby zaliczane do grup zwiększonego ryzyka zachorowania na grypę, tj. dzieci i osoby z obniżonym poziomem odporności, (osoby przewlekle chore, osoby leczone immunosupresyjnie, osoby z chorobami układu odpornościowego, chronicznymi chorobami układu oddechowego, nerek, wątroby) oraz pracownicy opieki zdrowotnej. W powiecie bartoszyckim szczepienia ochronne przeciw grypie realizowane są na bardzo niskim poziomie (3,3% populacji powiatu bartoszyckiego zaszczepionego p/grypie).

W analizowanym roku nie zarejestrowano chorób wysoce zakaźnych stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludności.

Roczną sytuację epidemiologiczną na terenie działania PPIS w Bartoszycach przedstawiają tabele w załączeniu: tabela nr 2 „Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu w latach 2018-2019”, tabela nr 3 „Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu, w woj. warmińsko- mazurskim i w Polsce w latach 2018-2019 oraz tabela nr 4 „Analiza porównawcza zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę w latach 2018-2019 w powiecie bartoszyckim”

1.3 Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

Szczepienia ochronne to najskuteczniejsza forma ochrony przed chorobami zakaźnymi. Są skuteczną i powszechnie społecznie akceptowaną metodą zapobiegania zachorowaniom na choroby zakaźne, zarówno w wymiarze zapobiegania tym zachorowaniom u osoby poddanej szczepieniom ochronnym, jak również kształtowania odporności całej populacji na dane zachorowania. Obowiązek szczepień ściśle wiąże się z dążeniem do uzyskania maksymalnej ochrony przed zakażeniem, a w dalszej perspektywie do eradykacji poszczególnych chorób zakaźnych z organizmów ludzkich i środowiska. Tylko uodpornienie wysokiego odsetka osób gwarantuje zahamowanie krążenia drobnoustroju i ochronę osób nie tylko zaszczepionych, lecz również tych, które z jakichkolwiek powodów nie mogą być zaszczepione np. p/ko odrze, w co najmniej 95%.. Wysoki odsetek ludzi zaszczepionych p/ko danej chorobie zakaźnej ma wpływ na wytworzenie odporności zbiorowiskowej, a tym samym na ograniczanie rozprzestrzeniania się tej choroby.

W Polsce szczepienia ochronne wykonywane są w oparciu o ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Zgodnie z art. 5 ust.1 pkt. 2, osoby przebywające na terytorium Polski są obowiązane na zasadach określonych w ww. ustawie oraz Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r., w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych, do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym. Uzupełnieniem ww. regulacji prawnych jest Program Szczepień Ochronnych na dany rok ogłaszany corocznie w formie komunikatu przez Głównego Inspektora Sanitarnego w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia. W dokumencie uregulowane są kwestie dotyczące wieku oraz zakresu wykonywania szczepień ochronnych. Jest on systematycznie modyfikowany, zgodnie z aktualną wiedzą medyczną.

Program Szczepień Ochronnych składa się z trzech części:

- szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży od urodzenia do 19 r. ż. (finansowane z budżetu państwa),
- szczepień obowiązkowych osób narażonych w szczególny sposób na zakażenia (finansowane z budżetu państwa),
- szczepień zalecanych (nie finansowane z budżetu państwa).

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych odgrywa istotną rolę w kształtowaniu stanu zdrowia publicznego w Polsce, w obszarze zapobiegania występowaniu chorób zakaźnych i zapobiegania powikłaniom. Stan uodpornienia społeczeństwa w bardzo dużej mierze zależy od poziomu społecznej akceptacji prawnego obowiązku szczepień ochronnych, rzetelności działań lekarzy, pielęgniarek, położnych realizujących szczepienia obowiązkowe oraz działań organów administracji w propagowaniu szczepień oraz egzekwowaniu wykonania obowiązku szczepień przez osoby do tego prawnie zobowiązane.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny monitoruje realizację szczepień ochronnych poprzez nadzór nad ich wykonawstwem oraz prowadzi racjonalną gospodarkę preparatami szczepionkowymi, z zachowaniem łańcucha chłodniczego. Na terenie powiatu bartoszyckiego szczepienia ochronne dzieci i młodzieży do 19 roku życia realizowane są przez 14 świadczeniodawców. Obowiązkowi szczepień w 2019 r. podlegało 9641 dzieci.

Wykonawstwo szczepień ochronnych na terenie powiatu bartoszyckiego utrzymuje się od wielu lat na wysokim poziomie. W 2019 roku w powiecie bartoszyckim wykonano:

- szczepienia pierwotne przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz haemophilus influenzae typu b w pierwszym roku życia w **57,6 %** (wymagane >55%);
- szczepienia pierwotne przeciwko pneumokokom w pierwszym roku życia w **70,8%**
- szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w drugim roku życia w **97,1%** (wymagane 95%);
- szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis w szóstym roku życia w **96,2 %**;
- szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w 10 roku życia w **93,9%** (wymagane 95%);
- szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia w **99 %**;
- szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi w 19 roku życia w **98,5 %**.

Niepokojącym trendem, obejmującym cały kraj jest tendencja uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych. Na pogłębienie się zjawiska mają wpływ ruchy antyszczepionkowe, które rozpowszechniają wiedzę, niepopartą badaniami naukowymi. Wzrastająca liczba dzieci nieszczepionych może w przyszłości skutkować zagrożeniem epidemiologicznym i odrodzeniem się tych chorób, które dziś uważa się za „wymarłe”. Jeszcze w 2011 r. odmowa rodziców była przyczyną niezaszczepienia w Polsce 4,7 tys., w 2014 r. już ponad 12 tys., w 2016 r. ponad 23 tys., w roku 2017 30090 tys. a w 2018 r. notuje się dalszy wzrost. Podobnie problem ten kształtuje się w powiecie bartoszyckim w 2011 r. szczepieniom ochronnym nie poddano 6 dzieci, w 2012 r. - 15 dzieci, w 2016 r. -31 (40-rodziców), w 2017 r. - 44 (53- rodziców), w 2018 r. 46 (56 rodziców), a w 2019 r. 59 (63 rodziców). Organy inspekcji sanitarnej podejmują działania prawne, wobec rodziców uchylających się od realizacji obowiązku szczepień dzieci.

W Polsce od 1995 roku prowadzony jest system monitorowania niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP). W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem osób

szczepionych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny monitoruje i rejestruje zgłoszenia niepożądanych odczynów poszczepiennych, przekazywanych przez podmioty lecznicze. Z Inspekcji Sanitarnej zgłoszenia te z kolei przekazywane są do Zakładu Epidemiologii NIZP-PZH, PWIS oraz Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych.

W 2019 r. w powiatowym rejestrze zgłoszeń niepożądanych odczynów poszczepiennych odnotowano 7 łagodnych niepożądanych odczynów poszczepiennych (2018 r.- 6 łagodnych). Preparatami szczepionkowymi, po podaniu których zgłoszono NOP, były: BCG (p/gruźlicy) – 2, MMR (p/ko odrze, śwince, różyczce) -1, HEXACIMA (przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, poliomyelitis i zakażeniom wywołanym przez Haemophilus influenzae typ b)– 1, MMR oraz Euvax B (p/ko odrze, śwince, różyczce oraz wirusowemu zapaleniu wątroby typu B0-1 oraz po MMR oraz Synflorix ((p/ko odrze, śwince, różyczce oraz pneumokokom)-2.

Reakcje niepożądane, które wystąpiły po szczepieniach ochronnych, miały krótkotrwałe objawy, takie jak: gorączka, powiększenie regionalnych węzłów (BCG) i nie stanowiły zagrożenia życia. Nie notowano poważnych i ciężkich NOP.

Analizę NOP w powiecie bartoszyckim w latach 2018-2019 przedstawia tabela nr 5 w załączeniu.

Poza obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, istotną rolę w uodpornianiu populacji odgrywają tzw. szczepienia zalecane. Zapewniają one ochronę m.in. przed takimi chorobami jak: zakażenia meningokokowe (Neisseria meningitidis), zakażenia rotawirusowe, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A, a także kleszczowemu zapaleniu mózgu czy grypie. Szczególnie niebezpieczne są choroby u niemowląt i małych dzieci, które często wymagają hospitalizacji i mogą stanowić bezpośrednie zagrożenia zdrowia, a nawet życia.

W minionym roku, w ramach szczepień zalecanych, uodporniono 2449 mieszkańców powiatu bartoszyckiego, co stanowi tylko 4,25% społeczeństwa powiatu (2018 r. – 2589 osób - 4,46%). W 2019 r. szczepieniami zalecanymi uodporniono:

- p/grypie– 1995 osób
- p/ Streptococcus pneumoniae – 25 osób
- p/Neisseria meningitidis – 72 osoby
- p/ ospie wietrznej- 30 osób
- p/ wzv typu A – 17 osób
- p/ HPV –3 osoby
- p/ kleszczowemu zapaleniu mózgu- 113 osób
- p/ wzv typu B – 89 osoby
- p/ rotawirusom – 94 osoby
- p/odrze, śwince i różyczce – 10 osób
- p/ wściekliznie- 1 osoba

Grypa jest jedną z najczęściej występujących wirusowych chorób zakaźnych. Cechą charakterystyczną grypy jest jej łatwość rozprzestrzeniania się. W przebiegu grypy mogą wystąpić bardzo groźne powikłania, wynikające z uogólnionego zakażenia wirusowego, jak: zapalenie mięśnia sercowego i osierdza, zapalenie krtani, tchawicy i oskrzeli czy zapalenie płuc, jako powikłanie wynikające z zakażenia bakteryjnego. Jedynym skutecznym sposobem zapobiegania grypie i jej powikłaniom są regularne, coroczne szczepienia ochronne. Szczepienia p ko grypie, zalecane są szczególnie osobom z grup zwiększonego ryzyka tj. dzieci i osoby z obniżonym poziomem odporności, (osoby przewlekłe chore, osoby leczone

immunosupresyjnie, osoby z chorobami układu odpornościowego, chronicznymi chorobami układu oddechowego, nerek, wątroby), kobietom w ciąży lub planującym ciążę, osobom w wieku powyżej 55 lat, pracownikom opieki zdrowotnej (personel medyczny i administracyjny), szkół, handlu, transportu, funkcjonariuszom publicznym), pensjonariuszom domów pomocy społecznej i innych placówek zapewniającym opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.

Szczepienia przeciwko grypie w powiecie bartoszyckim od wielu lat realizowane są na bardzo niskim poziomie. W 2019 r. liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie wyniosła 1995 (3,46%) i była wyższa zaledwie o 71 osób w stosunku do roku 2018. Pomimo powszechnej dostępności na rynku szczepionek przeciwko grypie oraz prowadzonych akcji informacyjnych, profilaktyka grypy drogą szczepień ochronnych nie jest wciąż w pełni wykorzystywana.

Stan uodpornienia przedstawiają tabele w załączeniu:

Tabela Nr 6 „Procentowe wykonanie szczepień obowiązkowych szczepień ochronnych w powiecie bartoszyckim 2018-2019”;

Tabela Nr 7 „Szczepienia ochronne przeciwko grypie w powiecie bartoszyckim w latach 2007-2019”.

1.4 Podsumowanie

Analiza zachorowań na monitorowane wybrane choroby zakaźne wykazała, że sytuacja epidemiologiczna w powiecie bartoszyckim jest dobra. Od lat w powiecie nie zarejestrowano zachorowań na: dur brzuszny, błonicę, odrę, poliomyelitis, tężec i wściekliznę u ludzi. Obserwowano spadek liczby zachorowań w odniesieniu do bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile*, określonych wirusowych zakażeń jelitowych, biegunek i zapalen żołądkowo-jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, kiłę wczesną, wirusowe zapalenie opon mózgowych- inne określone i nieokreślone, WZW typu C, chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*- posocznicę oraz zapalenie opon mózgowych- inne określone i nieokreślone. Choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne, które mogły być zawleczone z terenów ich endemicznego występowania pozostawały pod wnikliwym nadzorem i dzięki czemu nie stanowiły zagrożenia dla mieszkańców powiatu bartoszyckiego.

Wpływ na poprawę sytuacji epidemiologicznej mają prowadzone na szeroką skalę działania przeciwepidemiczne, m.in. szczepienia ochronne, które są najskuteczniejszą formą ochrony przed chorobami zakaźnymi, poprawa stanu sanitarnego i technicznego podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych, a także przestrzeganie procedur zapobiegających zakażeniom oraz wzrost świadomości prozdrowotnej społeczeństwa. Zachodzące zmiany w tych podmiotach przyczyniają się do poprawy świadczonych usług oraz wzrostu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców naszego powiatu.

Wykonawstwo obowiązkowych szczepień, określonych w Programie Szczepień Ochronnych, wśród dzieci od 0 do 19 r.ż. kształtuje się w powiecie bartoszyckim na wysokim poziomie co umożliwia zachowanie odporności zarówno w aspekcie indywidualnym, jak i populacyjnym.

Niepokojącym trendem dla całej populacji może okazać się tendencja do unikania szczepień, działanie ruchów antyszczepionkowych. Ze względu na stale rosnącą liczbę osób uchylających się od realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych, konieczne jest kontynuowanie akcji edukacyjnych i szukanie nowych sposobów dotarcia do opiekunów z informacjami wskazującymi na zasadność realizacji szczepień ochronnych.

2. Sekcja Higieny Żywności, Żywnienia i Przedmiotów Użytku

Sekcja Higieny Żywności, Żywnienia i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach w 2019 roku obejmowała nadzorem 681 obiektów żywnościowo-żywnieniowych oraz miejsc produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Zakres kontroli obejmował przestrzeganie przepisów określających wymagania sanitarno-higieniczne niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności podczas produkcji, magazynowania, transportu i obrotu środkami spożywczymi, materiałami i wyrobami kontaktującymi się z żywnością oraz jakość żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego.

Rodzaje obiektów objętych nadzorem w 2019 roku:

- obiekty produkcji żywności – 194
- obiekty obrotu żywnością – 303
- zakłady żywienia zbiorowego otwarte – 93
- zakłady żywienia zbiorowego zamknięte – 63
- wytwórnie i miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością – 20
- obiekty produkcji i obrotu kosmetykami – 8.

W skontrolowanych 234 nadzorowanych obiektach przeprowadzono 339 kontroli sanitarnych, w tym 23 interwencyjne. W stosunku do podmiotów naruszających obowiązujące przepisy prawne wydano 54 decyzje administracyjne.

W nadzorowanych obiektach w dalszym ciągu egzekwowano poprawę w zakresie bieżącego stanu sanitarno-higienicznego. Za stwierdzone podczas kontroli sanitarnych nieprawidłowości sanitarno-higieniczne oraz zaniechania nałożono 50 mandatów karnych na kwotę 12 450 zł, co stanowi ok. 15% w porównaniu do ogólnej liczby kontroli.

2.1 Zakłady żywności, żywnienia oraz obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.

Pod nadzorem jest 681 obiektów, w których przeprowadzono 339 kontroli. W ramach nadzoru oceniano m.in. stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń oraz urządzeń obiektu, znakowanie oraz jakość wprowadzanej do obrotu żywności, a także warunki przechowywania żywności. Ponadto pobierano do badań laboratoryjnych próby w ramach Urzędowej kontroli Żywności i Monitoringu.

1) Zakłady produkcji żywności

Na terenie powiatu zarejestrowanych jest 194 zakładów produkujących żywność, w tym 172 obiekty zajmujące się produkcją pierwotną oraz sprzedażą bezpośrednią w zakresie której znajduje się uprawa roślin (w tym m.in. zboża, rośliny oleiste, owoce i warzywa). W zakładach produkcji żywności przeprowadzono 36 kontroli sanitarnych, z czego 15 kontroli przeprowadzono u producentów pierwotnych. Najczęściej występujące nieprawidłowości:

- brak dokumentacji GHP/GMP/HACCP
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych bez etykiet

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 5 decyzji administracyjnych na wykonanie obowiązków. Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno-higieniczne oraz zaniechania nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł.

2) Zakłady obrotu żywnością i zakłady żywienia zbiorowego

W zakładach obrotu żywnością przeprowadzono 167 kontroli sanitarnych.

Do najczęściej występujących uchybień w zakładach obrotu żywnością można zaliczyć:

- brak porządku i czystości,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych o niewłaściwej jakości, w tym środków, spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości, środków spożywczych bez etykiet,
- brak odzieży ochronnej podczas pracy,
- brak, niekompletna lub nieaktualna dokumentacja GHP/GMP/HACCP, w tym brak bieżących zapisów w ramach GHP/GMP/HACCP,
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak informacji lub na temat zawartych czynników alergizujących oraz czynników powodujących nietolerancję pokarmową w żywności nieopakowanej,
- brak ciepłej bieżącej wody podczas pracy,
- brak segregacji przy rozważaniu żywności,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- brak wyposażenia do higienicznego mycia rąk,
- naruszenie łańcucha chłodniczego,
- nieodpowiedni stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno-higieniczne oraz zaniedbania nałożono 29 mandatów karnych, na kwotę 6 800 zł.

W zakładach żywienia zbiorowego w 2019 roku przeprowadzono ogółem 132 kontrole sanitarne. W kontrolowanych zakładach żywienia zbiorowego najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

a) żywienia zbiorowego otwartego ogółem:

- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości, środków spożywczych bez etykiet,
- brak segregacji asortymentowej,
- brak wyposażenia do higienicznego mycia rąk,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- niewłaściwe składowanie odpadów,
- brak porządku i czystości,
- brak, niekompletna lub nieaktualna dokumentacja GHP/GMP/HACCP, w tym brak bieżących zapisów w ramach GHP/GMP/HACCP,
- brak informacji na temat zawartych w posiłkach czynnikach alergizujących oraz czynnikach powodujących nietolerancję pokarmową,
- nieodpowiedni stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- brak ciepłej bieżącej wody.

- w tym małej gastronomii:

- nieodpowiedni stan sanitarno-techniczny wyposażenia,
- brak, niekompletna lub nieaktualna dokumentacja GHP/GMP/HACCP, w tym brak bieżących zapisów w ramach GHP/GMP/HACCP,

- brak informacji na temat zawartych w posiłkach czynnikach alergizujących oraz czynnikach powodujących nietolerancję pokarmową,
- brak porządku i czystości,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości,
- brak wyposażenia do higienicznego mycia rąk,
- brak segregacji asortymentowej,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych bez etykiet,
- brak ciepłej bieżącej wody.

b) żywienia zbiorowego zamkniętego:

- brak porządku i czystości,
- niewłaściwe przechowywanie próbek pokarmowych posiłków,
- brak ciepłej bieżącej wody,
- nieodpowiedni stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- brak informacji na temat zawartych w posiłkach czynnikach alergizujących oraz czynnikach powodujących nietolerancję pokarmową,
- brak dokumentacji GHP/GMP/HACCP,
- brak warunków do higienicznego mycia rąk,
- brak segregacji asortymentowej.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 23 decyzje administracyjne na wykonanie obowiązków. Za stwierdzane nieprawidłowości sanitarno-higieniczne oraz zaniedbania nałożono 20 mandatów karnych na kwotę 5 450 zł.

W zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego sekcja higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku sprawowała także nadzór nad jakością żywienia. W trakcie nadzoru oceniono 22 jadłospisy pod względem jakościowym oraz przeprowadzono 1 ocenę teoretyczną jakości posiłków szkolnych. Nie odnotowywano nieprawidłowości pod względem żywieniowym.

W jednostkach systemu oświaty wszystkie jadłospisy układane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

2.2 Zatrucia pokarmowe

W 2019 roku wystąpiło 1 ognisko zatrucia pokarmowego w mieszkaniu prywatnym, które zostało potwierdzone badaniami mikrobiologicznymi. W ramach prowadzonego dochodzenia epidemiologicznego pobrano 2 próbki kontrolne jaj z gospodarstwa domowego. Wyniki badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez Laboratorium Badania Żywności, Przedmiotów Użytku Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie potwierdziły obecność szczepu Salmonella Enteritidis na powierzchni skorupki jaj, w jednej z badanych próbek.

2.3 System RASFF i RAPEX

W 2019 roku do PSSE w Bartoszycach wpłynęło 19 powiadomień, przekazanych przez Wojewódzki Punkt Kontaktowy, w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej

żywności i paszach (**RASFF**). W związku z tym, na terenie powiatu bartoszyckiego przeprowadzono 3 kontrole sanitarne w 3 obiektach żywnościowo-żywnościowych wprowadzających do obrotu żywność lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością objęte powiadomieniami systemu oraz uzyskano 52 informacje telefonicznie. W 6 obiektach wycofywano z obrotu kwestionowane produkty:

- 4 sztuki produktu pn. „Wafle kukurydziane marki GENUSS PLUS oraz EnerBIO” - możliwe zanieczyszczenia fragmentami metalu,
- 1 sztuka produktu pn. Babydream Baby-Müsli, 250 g - stwierdzenie szypulek jabłek w proszku z jabłek wyprodukowanym w Austrii,
- 1 sztuka produktu pn. „Metka bawarska” - stwierdzenie obecności *Listeria monocytogenes* w dwóch z pięciu próbek metki,
- 4 sztuki produktu pn. „Łyzka kuchenna „Sella Odelo” - stwierdzenie migracji sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych,
- 10 sztuk produktu pn. „Kubek do kawy z melaminy „to go” z włóknami bambusa” - stwierdzenie migracji formaldehydu.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bartoszycach w ramach systemu informującego o niebezpiecznych kosmetykach, materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością (**RAPEX**) wpłynęło 1 powiadomienie dot. produktów kosmetycznych: Beauty Women All Over Glitter, Saffaron All Over Glitter, w których wykryto antymon. W związku z tym skontrolowano 7 obiektów wprowadzających do obrotu kosmetyki. Nie stwierdzono występowania w sprzedaży notyfikowanych kosmetyków.

2.4 Bezpieczeństwo grzybów

W okresie od czerwca do końca października 2019 r. sprawowano wzmożony nadzór nad obrotem grzybami świeżymi, suszonymi i przetworami z grzybów. Przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych w obiektach żywnościowo-żywnościowych, w trakcie których nie stwierdzono używania do produkcji żywności świeżych grzybów leśnych. Na nadzorowanym terenie nie ma zarejestrowanych własnych producentów przetworów z grzybów.

W kontrolowanych obiektach nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie oznakowania, jakości zdrowotnej i pochodzenia środków spożywczych wprowadzanych do obrotu grzybów uprawnych (pieczarki) oraz przetworów grzybowych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy w Polsce można stosować jedynie grzyby uprawne oraz grzyby rosnące w warunkach naturalnych, świeże lub suszone, objęte wykazem grzybów określonym w ww. rozporządzeniu.

Mając na uwadze bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów grzybów, informowano urzędy miast i gmin o organizowanych kursach dla kandydatów na klasyfikatora grzybów świeżych. Ponadto na bieżąco zamieszczano informacje o kursach dla kandydatów na klasyfikatora grzybów świeżych na stronie internetowej PSSE w Bartoszycach.

Nie odnotowano zatruć spowodowanych spożyciem grzybów.

2.5 Monitoring i urzędowa kontrola żywności

Do badań laboratoryjnych w ramach Urzędowej Kontroli Żywności i Monitoringu pobrano ogółem 179 próbek żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu żywnością oraz 3 próbki jaj w mieszkaniach prywatnych, w związku z podejrzeniem wystąpienia zatrucia pokarmowego. Z pobranych próbek zakwestionowano 4, w tym: 1 ze względu na niewłaściwe cechy organoleptyczne, 1 ze względu na niewłaściwe znakowanie, 2 ze względu na obecność szczepu Salmonella Enteritidis na powierzchni skorupki jaj (pobrane w związku podejrzeniem zatruc pokarmowych).

W ramach bezpieczeństwa materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością pobrano do badań laboratoryjnych 2 próbki. W wyniku przeprowadzonych badań próbek nie zakwestionowano.

Jakość żywności wyprodukowanej przez producentów na terenie powiatu bartoszyckiego, na przestrzeni ostatnich lat nie budzi zastrzeżeń. W 2019 roku pobrano 40 próbek żywności u producentów z nadzorowanego terenu, próbek nie kwestionowano.

Biorąc pod uwagę wyniki badań pobranych próbek można stwierdzić, że jakość żywności, w tym wyprodukowanej przez producentów z nadzorowanego terenu na przestrzeni ostatnich lat nie budzi zastrzeżeń.

2.6 Wnioski konsumentów o interwencje

W 2019 roku przeprowadzono 16 kontroli interwencyjnych w związku z wniesionymi informacjami w sprawie niewłaściwej jakości środków spożywczych lub niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów. W 10 przypadkach potwierdzono zasadność zgłoszeń o interwencję, w wyniku czego wszczęto postępowanie administracyjne, nałożono 7 mandatów karnych na łączną kwotę 2100 zł. W pozostałych przypadkach informacje nie zostały potwierdzone.

3. Sekcja Higieny Komunalnej

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny komunalnej należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w obiektach użyteczności publicznej oraz sprawowanie nadzoru, nad jakością wody – zarówno przeznaczonej do spożycia przez ludzi jak i wody wykorzystywanej do rekreacji wodnej.

W 2019 roku Sekcja Higieny Komunalnej realizowała zadania poprzez:

1) sprawowanie bieżącego nadzoru nad:

- a) obiektami użyteczności publicznej (m.in. zakłady fryzjerskie i gabinety kosmetyczne, obiekty noclegowe, ustępy publiczne, cmentarze, domy pogrzebowe, świetlice wiejskie),
- b) środkami transportu publicznego,
- c) urządzeniami do zaopatrywania ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- d) pływalnią,
- e) jakością zdrowotną:
  - wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągach,
  - wody wykorzystywanej w rekreacji wodnej,
  - ciepłej wody w budynkach zamieszkania zbiorowego i zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej pod kątem obecności bakterii Legionella,
- f) ekshumacjami i transportem zwłok i szczątków ludzkich,

- 2) opiniowanie imprez masowych, w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego uczestnikom imprezy,
- 3) opiniowanie gminnych regulaminów dotyczących czystości i porządku na terenie gminy oraz sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

W ramach działań: pobrano 114 prób wody do spożycia i 3 próby ciepłej wody do badań w kierunku Legionella, wydano 135 decyzji (w tym: 11 dotyczące obiektów użyteczności publicznej, 7 dotyczących wody do spożycia i 135 w sprawie ekshumacji i przewozu zwłok), wydano 2 opinie sanitarne dotyczące regulaminów czystości i porządku oraz 4 opinie dotyczące imprez masowych.

3.1 Nadzór nad jakością zdrowotną wody

Podstawowym celem prowadzonego nadzoru sanitarnego nad jakością wody jest zapewnienie wody o odpowiedniej jakości zdrowotnej jej konsumentom i użytkownikom. Nadzór sanitarny prowadzony jest w odniesieniu do urządzeń służących do produkcji i zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, ciepłej wody użytkowej w zakresie badań w kierunku Legionella sp. oraz wody z pływalni.

Jednostkami odpowiedzialnymi, za jakość wody podawanej w urządzeniach wodociągowych są producenci wody – przedsiębiorstwa wodociągowe, a także podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej.

3.1.1 Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Sprawowanie nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi polega na:

- pobieraniu prób wody z ujęć wodnych, z sieci wodociągowych i pływalni do badań fizykochemicznych i bakteriologicznych,
- dokonywaniu analiz i ocen wyników badań wody,
- wydawaniu ocen higienicznych na materiały i wyroby kontaktujące się z wodą do spożycia,
- prowadzeniu skutecznego nadzoru nad wywiązywaniem się podmiotów prowadzących zbiorowe zaopatrzenie w wodę z realizacji badań jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z ustalonym harmonogramem,
- dokonywaniu okresowych oraz obszarowych ocen jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2019 r. w ramach nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonano:

- przeprowadzono 66 kontroli w 36 wodociągach, oraz 34 kontrole urządzeń wodnych,
- pobrano 114 próbek wody do badań laboratoryjnych,
- wydano 1 ocenę higieniczną na materiały i wyroby kontaktujące się z wodą do spożycia,
- wydano 48 okresowych ocen jakości wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach dokonał również obszarowej oceny jakości wody powiatu bartoszyckiego.

Na terenie powiatu funkcjonują:

- 1 wodociąg o produkcji wody 1000-10000 m³/d.

Jest to wodociąg miejski w Bartoszycach. Wodociąg zaopatruje 24500 mieszkańców, poza Bartoszycami do wodociągu podłączone są miejscowości: Dąbrowa, Wawrzyny, Ceglarki, Okopa, Połeczne, Wiatrak i Jarkowo.

- 10 wodociągów o produkcji wody 100-1000 m³/d.

Są to wodociągi Górowo Iławeckie, Kamińsk, Wojmiany (gm. Górowo Ił), Sępapol, Bisztynek, Sątopy (gm. Bisztynek), Bezledy, Tolko, Galiny i Szwaruny (gm. Bartoszyce)

- 25 wodociągów o produkcji wody < 100 m³/d.

Na terenie powiatu bartoszyckiego w 2019 r. nie stwierdzono braku przydatności wody do spożycia. Jedynie w wod. Smodajny (gm. Sępapol) jest woda warunkowo przydatna do spożycia ze względu na zwiększoną obecność chlorków.

W ciągu roku stwierdzano krótkotrwałe przekroczenia parametrów fizykochemicznych takich jak mangan, żelazo i ponadnormatywna mętność w wodociągach Szwaruny (gm. Bartoszyce), wod. Kinkajmy (gm. Bartoszyce), wod Kokoszewo (gm. Bisztynek), wod., Prosioty (gm. Bisztynek) i wod., Wojmiany (gm. Górowo Iławeckie).

Administratorzy wodociągów szybko usunęli nieprawidłowości i przeprowadzono skuteczne działania naprawcze co spowodowało, że woda była przydatna do spożycia i wydano decyzje umarzające postępowanie oraz ocenę o przydatności wody do spożycia.

Na koniec roku we wszystkich wodociągach woda dostarczana odbiorcom spełniała wymagania sanitarne określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

3.1.2 Ciepła woda użytkowa

Do zadań dotyczących nadzoru nad jakością zdrowotną wody należy również prowadzenie skutecznego nadzoru oraz kontrole jakości ciepłej wody użytkowej pod kątem występowania bakterii z rodzaju Legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego i przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

W związku z tym w 2019 roku pobrano do badań 4 próbki w: Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym w Górowie Iławeckim, DPS Liski, DPS Kamińsk i z natrysków na pływalni w Bartoszycach. W 1 przypadku w Dom Pomocy Społecznej „Senior” Kamińsk stwierdzono obecność w ciepłej wodzie użytkowej bakterii Legionella sp. w ilości > 100/100 ml – powtórne badanie nie wykazało obecności bakterii – decyzja umarzająca

3.1.3 Woda wykorzystywana do rekreacji wodnej

Na terenie powiatu bartoszyckiego inspekcja sanitarna sprawuje nadzór nad 1 pływalnią miejską w Bartoszycach. Na terenie powiatu brak jest kąpielisk oraz miejsc wykorzystywanych do kąpielii.

Wymogi jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016). rozporządzenie określa m.in.: częstotliwość pobierania próbek, metodyki referencyjne analiz i sposób oceny jakości wody oraz sposób informowania ludności o jakości wody. w myśl obowiązujących przepisów jakość wody powinna być kontrolowana przez zarządzającego pływalnią z częstotliwością i w zakresie określonym w przepisach.

W 2019 r. administrator obiektu wykonał badania zgodnie z ww. rozporządzeniem. Woda na pływalni, w tym woda doprowadzana na pływalnię spełniała wymagania mikrobiologiczne i fizykochemiczne przez większość sezonu letniego. Ostatnie badania z dnia 28 sierpnia 2019 r.

wykazały obecność w wodzie chorobotwórczych bakterii *Pseudomonas aeruginosa* w ilości > 100jtk/100ml, w związku z czym wydano decyzję wstrzymującą użytkowanie pływalni Basen Miejski w Bartoszczach. W związku z decyzją administrator basenu zdecydował o wypuszczeniu wody z basenu i zamknięcia obiektu w dniu 29.08.2019r.

3.2 Obiekty użyteczności publicznej

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej, pod kątem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W 2019 r. w ramach nadzoru wykonano 132 kontrole w obiektach użyteczności publicznej. Kontrolą zostały objęte:

- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne – skontrolowano 47 zakładów fryzjerskich, 15 zakładów kosmetycznych, 2 solaria i 2 zakłady w których świadczone są usługi więcej niż jedna. W trakcie kontroli solarium szczególną uwagę zwracano na umieszczoną informację o zakazie udostępniania solarium, osobom które nie ukończyły 18 roku życia oraz ryzyku związanym z korzystaniem z solarium,
- obiekty hotelarskie, motele, pensjonaty i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie – skontrolowano 17 obiektów. W trakcie kontroli obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości.
- ustępy publiczne ogółem – w 2019 r. do użytku został oddany nowy ustęp publiczny w miejscowości Górowo Iławeckie, w 2019 r. skontrolowano 6 obiektów,
- domy pogrzebowe - skontrolowano 3 zakłady usług pogrzebowych oraz 3 ekshumacje – nie stwierdzono nieprawidłowości,
- obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe w tej kategorii skontrolowano: 1 lodowisko, 2 tereny rekreacyjne i 20 świetlic wiejskich na terenie gminy Bartoszyce. W trakcie kontroli w 9 świetlicach stwierdzono nieprawidłowości, które za skutkowały wydaniem decyzji administracyjnej.
  - świetlica wiejska Nalikajmy- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny ścian, sufity;
  - świetlica wiejska Piersele – brak ogrzewania;
  - świetlice wiejska Gromki i Tapilkajmy – niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny ścian, sufity, brak dostępu do wody oraz brak toalety;
  - świetlice wiejskie Kiersity, Skitno - brak dostępu do wody oraz brak toalety;
  - świetlice wiejskie Szylina Wielka, Leginy, Wirwilty - brak toalety;

3.3 Transport

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje bieżący nadzór pod kątem wymagań higienicznych i zdrowotnych. również nad transportem.

W 2019 r. skontrolowano 3 firmy: DELUX Przewozy Turystyczne – skontrolowano 4 autobusy turystyczne i 6 autobusów komunikacji miejskiej, AL-MED. – transport chorych (2 samochody) i SPALMED – transport odpadów medycznych (1 samochód).

3.4 Interwencje

W 2019 roku do sekcji Higieny Komunalnej wpłynęło 7 wniosków z prośbą o interwencję.

6 spraw załatwiono we własnym zakresie, w związku z czym przeprowadzono 5 kontroli oraz udzielono 6 odpowiedzi.

Wnioski o interwencje dotyczyły:

- niewłaściwej jakości wody – 4;
- niewłaściwe warunki bytowe w DPS Liski – 1;

- wystawianie trumny ze zwłokami w cerkwi - 1;

5 wniosków było bezzasadnych jedynie w przypadku 1 wniosku dotyczącego jakości wody stwierdzono nieprawidłowości. Na podstawie sprawozdań z badania próbek wody stwierdzono przekroczenia wartości manganu, żelaza oraz ponadnormatywną mętność. Wszczęto postępowanie w stosunku do administratora wodociągu Tolko.

1 sprawę dotyczącą niewłaściwych warunków bytowych w DPS Szczurkowo przekazano WSSE w Olsztynie.

3.5 Imprezy masowe

W 2019 r. do PSSE w Bartoszycach wpłynęły 4 wnioski o zaopiniowanie imprez masowych:

- Międzynarodowe Dni Regionu Bartoszyce 2019 r. – 7-8 czerwiec 2019 r.

- VIII Wakacyjna Gala Muzyki Disco Polo - 19-20 lipiec 2019 r.

- EKOŁOMYJA 03 sierpień 2019 r.

- „Dożynki Gminne w Kinkajmach” – 14 wrzesień 2019 r.

Wydano cztery pozytywne opinie o imprezach, w trakcie trwania imprez przeprowadzono 3 kontrole sanitarne w zakresie zgodności warunków z wydawanymi przez PPIS w Bartoszycach opiniami. W trakcie kontroli sprawdzana jest: ilość punktów czerpalnych wody do spożycia przez ludzi, ilość kabin WC (1 kabina na każde 250 osób) wyposażonych w umywalki do mycia rąk, papier i mydło oraz ilość pojemników na odpady z workami foliowym. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na terenie powiatu bartoszyckiego nie odbywają się mecze piłki nożnej klubu uczestniczącego w rozgrywkach jednej z trzech najwyższych ligowych klas rozgrywkowych rywalizacji mężczyzn.

W 2019 r. nie występowały zagrożenia związane z organizacją imprez masowych.

4. Sekcja Higieny Pracy

Sekcja Higieny Pracy sprawuje nadzór nad warunkami higieniczno-zdrowotnymi w zakładach pracy oraz nad czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy (czynniki chemiczne, pyły, hałas, drgania mechaniczne, czynniki biologiczne, mikroklimat zimny i gorący), a także nad czynnikami uciążliwymi (oświetlenie) oraz nad chemikaliami (substancje chemiczne i ich mieszaniny, produkty biobójcze, prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3).

Ponadto sekcja sprawuje nadzór nad chorobami zawodowymi oraz nad wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych, tzw. dopalaczy.

4.1 Nadzór nad warunkami higienicznymi i zdrowotnymi w środowisku pracy

W 2019 roku na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bartoszycach zewidencjonowanych było 226 zakładów pracy.

W 2019 roku nadzorem objęto 87 zakładów pracy, w których zatrudnione były 3524 osoby. Ogółem przeprowadzono 101 kontroli higieniczno-sanitarnych oraz dokonano analizy 36 sprawozdań z badań środowiska pracy. W związku ze stwierdzeniem uchybień higieniczno-zdrowotnych wydano 22 decyzje administracyjne. Najczęściej stwierdzane uchybienia podczas kontroli to:

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i stanowisk pracy oraz pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych,
- brak aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy oraz brak rejestru tych wyników,

- brak rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia,
- przekroczenia wartości normatywnych NDN (najwyższych dopuszczalnych natężeń),
- brak sporządzonego programu działań organizacyjno-technicznych, zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas, w związku z przekroczeniem NDN,
- brak dokumentacji oceny ryzyka zawodowego występującego przy określonych pracach lub brak jej aktualizacji,
- uchybienia w zakresie stosowania w zakładach substancji chemicznych (brak etykiet w języku polskim na pojemnikach z substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, brak kart charakterystyki substancji chemicznych i ich mieszanin stosowanych w zakładzie, brak aktualnego spisu substancji chemicznych i ich mieszanin stosowanych w zakładzie),
- uchybienia w zakresie I Pomocy (brak informacji o wyznaczonych i przeszkolonych pracownikach w udzielaniu pierwszej pomocy przy apteczce, brak spisu wyposażenia apteczki pierwszej pomocy w porozumieniu z lekarzem sprawującym profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami, brak instrukcji udzielania pierwszej pomocy przy apteczce).

4.2 Przekroczenia normatywów higienicznych NDN/NDS

Na terenie naszego powiatu znajduje się 13 zakładów, w których pracownicy narażeni są na przekroczenia normatywów higienicznych – 11 zakładów w zakresie NDN (najwyższych dopuszczalnych natężeń) oraz 2 zakłady w zakresie NDS (najwyższych dopuszczalnych stężeń). Najczęściej stwierdza się przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu, który głównie występuje w przemyśle meblarskim, zakładach szklarskich, stolarskich, produkujących wyroby metalowe oraz odlewni.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 9 zakładów pracy, w których występują przekroczenia normatywów higienicznych w zakresie:

- NDN hałasu – 5 zakładów, narażonych 126 pracowników;
- NDN hałasu i NDN drgań mechanicznych – 2 zakłady, narażonych 16 pracowników;
- NDS pyłu – 2 zakłady, narażonych 10 pracowników.

W zakładach pracy, w których występują przekroczenia hałasu i drgań mechanicznych, pracodawcy realizują program działań organizacyjno-technicznych zmierzający do ograniczenia narażenia. Działania te dostosowywane są do potrzeb pracowników należących do grup szczególnego ryzyka poprzez:

- stosowanie procesów technologicznych nie wytwarzających nadmiernego hałasu,
- automatyzację i hermetyzację procesów technologicznych,
- stosowanie ekranów dźwiękochłonnych.

W zakładach pracy, w których obniżenie poziomu hałasu do norm dopuszczalnych jest niemożliwe ze względów technologicznych, pracodawcy zobowiązani są do:

- szkolenia pracowników w celu uświadamiania im rozmiarów zagrożenia i sposobów minimalizacji, w tym szkolenia specjalistyczne na szkoleniu okresowym z udziałem lekarza laryngologa,
- kierowania na badania audiometryczne słuchu pracowników narażonych na hałas po wczesnym wykryciu zaburzeń chorobowych, przesuwanie do innych prac,
- ograniczenia czasu ekspozycji tylko do niezbędnego minimum,

- doboru środków ochrony indywidualnej do wielkości charakteryzujących hałas,
- oceny ryzyka zawodowego z zastosowaniem środków profilaktycznych..

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach w 2019 roku wydał 3 decyzje administracyjne na wyeliminowanie lub obniżenie możliwie do najniższego poziomu przekroczenia wartości normatywnych. W związku z czym w 2 zakładach pracy obniżono NDS pyłu mąki dla 10 osób. Trzecia decyzja administracyjna na wyeliminowanie lub obniżenie możliwie do najniższego poziomu przekroczenia NDN hałasu z terminem realizacji w 2020 roku.

4.3 Zakłady o szczególnym zagrożeniu

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach prowadzi nadzór nad obiektami o szczególnym zagrożeniu, w których występują czynniki rakotwórcze oraz 5-krotne i wyższe przekroczenia najwyższych dopuszczalnych normatywów higienicznych NDS i NDN. W 2019 roku zewidencjonowano 7 zakładów pracy, w których występują czynniki o działaniu rakotwórczym, są to:

- Spółdzielnia „KOMINIARZ” Olsztyn, Zakład Kominiarski Nr 12 w Bartoszycach, ul. Poniatowskiego 13A, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy – WWA) – narażonych 3 pracowników.
- Zakład Odlewniczy A. Wasilewski w Dąbrowie, Dąbrowa 63 A, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy – WWA) – narażonych 16 pracowników.
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Spółka z o. o. Lidzbark Warmiński, Wytwórnia Mas Bitumicznych w Dąbrowie, Dąbrowa 56, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy – WWA) - w kontakcie z benzo/a/pirenem pracuje 3 pracowników.
- PARMET Sp. z o. o. w Górowie Iławeckim, ul. Kościuszki 17, 11-220 Górowo Iławeckie (czynnik rakotwórczy – kwas chromowy) - narażony jest 1 pracownik.
- Zakład Karny w Kamińsku, ul. Obrońców Westerplatte 1, 11-220 Górowo Iławeckie (czynnik rakotwórczy- promieniowanie jonizujące) - narażonych jest 15 pracowników.
- P.P.H.U. „STOL WOOD” Alina Abucewicz, ul. Nad Łyną 13a, 11-200 Bartoszyce (czynnik rakotwórczy - pył drewna twardego - buk, dąb) - narażonych jest 6 pracowników.

Ogółem narażonych na czynniki rakotwórcze w 2019 roku było 41 pracowników (41 mężczyzn, 0 kobiet) oraz 3 pracowników (3 mężczyzn, 0 kobiet) pozostających w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 6 zakładów pracy, w których występują czynniki rakotwórcze. W ramach nadzoru nad zakładami pracy, w których występują czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym w środowisku pracy, w 2019 roku stwierdzono, że pracodawcy:

- prowadzą rejestry prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- realizują badania środowiskowe, w celu monitorowania poziomu wartości normatywnych czynników rakotwórczych;

- dopełniają obowiązek przekazywania danych do W-MPWIS o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W ramach zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego pracownikom, pracodawcy podejmowali działania do obniżania ekspozycji narażenia na czynniki rakotwórcze. W zakładach pracy, w których procesy technologiczne uniemożliwiają wyeliminowanie czynnika rakotwórczego pracodawcy zabezpieczyli pracownikom środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze oraz zapewniali zabezpieczenia techniczne, tj. wentylacja mechaniczna stanowiskowa i ogólna.

4.4 Wnioski

Działania prowadzone w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami pracy, przyczyniają się do poprawy stanu higieniczno-sanitarnego zakładów pracy. W 2019 roku uzyskano poprawę warunków higieniczno-sanitarnych w 18 zakładach dla 440 osób, poprzez m.in. remonty, odpowiednie wyposażenie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz remonty pomieszczeń produkcyjnych (podłogi, ściany, sufity, usprawnienie wentylacji ogólnej mechanicznej oraz stanowiskowej). Na kilku stanowiskach pracy wyeliminowano przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) substancji chemicznych oraz najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) hałasu oraz drgań mechanicznych.

4.5 Choroby zawodowe

W 2019 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach wpłynęło 11 zgłoszeń podejrzenia chorób zawodowych.

W ramach postępowań wyjaśniających dotyczących chorób zawodowych przeprowadzono 2 wizytacje, sporządzono 10 kart oceny narażenia zawodowego oraz wydano 9 skierowań na badania w związku z podejrzeniem choroby zawodowej do Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Olsztynie, w celu wydania orzeczenia o stwierdzeniu lub braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach w 2019 roku wydał 11 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, w tym:

- 10 wymienionych w poz. 26 wykazu chorób zawodowych - choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: borelioza u rolników indywidualnych (8), rolnika w sektorze publicznym i pracownika leśnego;
- 1 wymienioną w poz. 15 chorób zawodowych – przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym, co najmniej 15 lat u nauczyciela.

W 2019 roku wydano również 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, w tym:

- 1 wymienioną w pozycji 20.1 wykazu chorób zawodowych - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka u sprzątaczk;
- 1 wymienioną w pozycji poz. 26 wykazu chorób zawodowych - choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstw: borelioza u rolnika indywidualnego.

4.6 Nadzór w zakresie zagrożeń zdrowia publicznego

4.6.1 Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach funkcjonuje zespół ds. nadzoru nad środkami zastępczymi, w skład którego wchodzi pracownicy sekcji Higieny Pracy sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku oraz pracownik Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej.

W 2019 roku w ramach nadzoru nad środkami zastępczymi, prowadzono działania profilaktyczne, oświatowo-informacyjne skierowane do społeczności lokalnej głównie do: uczniów, nauczycieli, rodziców, pracowników placówek oświatowych, przedstawicieli władz samorządowych. PPIS przeprowadził ogółem 31 szkolenia, w których uczestniczyło 1257 osób, w tym 3 szkolenia wspólnie z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji.

W 2019 roku do PPIS w Bartoszycach wpłynęło 6 spraw związanych z ujawnionymi dowodami rzeczowymi w postaci środków zastępczych, które zostały przekazane do Prokuratury Rejonowej w Bartoszycach ze względu na zawartość substancji środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W 2019 roku do siedziby PPIS w Bartoszycach wpłynęły informacje dotyczące podejrzeń zatruc środkami zastępczymi 3 osób w Bartoszycach.

4.6.2 Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3

Na terenie powiatu bartoszyckiego nie występują podmioty wprowadzające do obrotu prekursory kategorii 2 i 3. Jedyne 5 zakładów pracy, na terenie nadzorowanym przez PSSE w Bartoszycach, stosuje w pracy prekursory narkotykowe.

W 2019 roku przeprowadzono 3 kontrole zakładów stosujących prekursory narkotyków kategorii 2 i 3. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Przedstawiciele ww. zakładów przekazują do siedziby PSSE informacje dotyczące zakupionej i zastosowanej ilości prekursorów w pracy.

4.6.3 Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami

Na terenie powiatu bartoszyckiego nie występują producenci, formulatorzy oraz importerzy substancji chemicznych i ich mieszanin, a jedynie dystrybutorzy oraz zakłady stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny (nie będący formulatorami).

W 2019 roku przeprowadzono 69 kontroli zakładów w zakresie wprowadzania do obrotu oraz stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin. Podczas 3 kontroli stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie. Dotyczyły one: braku oznakowania magazynu środków ochrony roślin i nawozów; braku etykiet w języku polskim na substancje chemiczne i ich mieszaniny stosowane w zakładzie oraz braku kart charakterystyki na substancje chemiczne i ich mieszaniny stosowane w zakładzie. Wydane zostały 2 decyzje administracyjne.

Zakłady stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny są świadomi niebezpieczeństw, jakie ze sobą niesie niewłaściwe stosowanie substancji chemicznych i ich mieszanin. W większości zakładów substancje te są właściwie magazynowane, odpowiednio oznakowane oraz dla niebezpiecznych substancji zapewnione są karty charakterystyki. W razie braku tych kart, stosujący te substancje, przy ich zakupie wymagają od dystrybutorów zapewnienia takiej karty. Ponadto, substancje te są używane wyłącznie przez osoby upoważnione i przeszkolone w zakresie ich stosowania.

4.6.4 Nadzór nad produktami biobójczymi

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bartoszycach nadzoruje 17 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzenie do obrotu produktu biobójczego. W 2019 roku dokonano 4 kontroli takich podmiotów oraz 5 kontroli podmiotów stosujących produkty biobójcze. Nie stwierdzono nieprawidłowości, jak również nie wydano decyzji administracyjnych w zakresie produktów biobójczych.

Podmioty wprowadzające do obrotu produkty biobójcze zwracają szczególną uwagę na wymagania dotyczące produktów biobójczych, m.in. nie wprowadzają do obrotu produktów bez aktualnego pozwolenia na obrót. Również stosujący te produkty zwracają na to szczególną uwagę.

4.6.5 Nadzór nad detergentami

W 2019 roku przeprowadzono 2 kontrole podmiotów stosujących detergenty. Nie stwierdzono nieprawidłowości, jak również nie wydano decyzji administracyjnych w ich zakresie.

5. Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy w szczególności: uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego, uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych, uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych oraz inicjowanie przedsięwzięć oraz prac badawczych w dziedzinie zapobiegania negatywnym wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi. Do zadań zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy również wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i zrealizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.

5.1 Działalność nadzorowa

W zakresie działalności Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2019 roku:

- przeprowadzono 24 kontrole sanitarne, dotyczące odbiorów technicznych,
- wydano 21 stanowisk dotyczących uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektów,
- zaopiniowano 16 projektów budowlanych,
- wydano 28 opinii sanitarnych, dotyczących realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bartoszyce,
- uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bartoszyce terenów rekreacyjnych w obrębach Kinkajmy i Lusiny,
- wydano 40 decyzji płatniczych na kwotę 4400 zł.

5.2 Uczestnictwo w odbiorach technicznych

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego uczestniczono w odbiorach 21 inwestycji:

- budynek handlowo-biurowo-usługowy – nowo dobudowane pomieszczenie górnego parteru przy ul. Konopnickiej w Bartoszcach,
- rozbudowa i przebudowa hal produkcyjnych w Bartoszcach przy ul. Drzewnej 5 (2 kontrole),
- adaptacja istniejącego obiektu w celu nadania nowej funkcji społecznej – budynek siedziby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bisztyнку, ul. Plac Wolności 3 i 5,
- zakład fryzjerski w miejscowości Galiny 53B gm. Bartoszyce,
- budynek handlowo-usługowy w miejscowości Sędławki 15,
- gabinet kosmetyczny przy ulicy Kętrzyńskiej 25B/4 w Bartoszcach,
- salon fryzjerski męski przy ul. Turkowskiego 28 w Bartoszcach,
- gabinet kosmetyczny przy ul. Ogrodowej 1 w Górowie Iławeckim,
- rozbudowa cmentarza komunalnego w Bartoszcach przy ul. Leśnej,
- gabinet logopedy w budynku jednorodzinny w miejscowości Okopa 49, gmina Bartoszyce,
- zakład fryzjerski przy ul. Okrężnej 17/1 w Górowie Iławeckim,
- przebudowa płyty gnojowej w Maszewach, gmina Bartoszyce,
- adaptacja wnętrza budynku Bramy Lidzbarskiej na Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej i otoczenia Bramy Lidzbarskiej w powiązaniu z historią i tradycją miasta, ul. Marii Konopnickiej 9, 11-230 Bisztynek,
- przebudowa i zmiana sposobu użytkowania dawnej szkoły na ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych w miejscowości Woryny, gmina Górowo Iławeckie,
- zmiana sposobu użytkowania lokalu mieszkalnego na lokal handlowy (sklep odzieżowy) przy ul. Starzyńskiego 6 w Bartoszcach,
- hala produkcyjno-magazynowa przy ul. Obrońców Westerplatte 1 w Kamińsku, gmina Górowo Iławeckie,
- lokal usługowy – gabinet kosmetyczny w Wawrzynach, gmina Bartoszyce,
- remont i przebudowa budynku ratusza w ramach rewitalizacji przestrzeni społecznej Starego Miasta, Plac Ratuszowy 18, Górowo Iławeckie,
- budynek zbioru Świadków Jehowy przy ul. Armii Krajowej 23 w Bartoszcach,
- pomieszczenia przeznaczone na przetwórstwo i konfekcjonowanie ziół, zbóż i nasion oleistych w Bezledach, gmina Bartoszyce.

5.3 Zestawienie opiniowanych przedsięwzięć

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 28 opinii sanitarnych dotyczących realizacji przedsięwzięć, które zaliczono do mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym: 23 opinie sanitarne o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 2 opinie sanitarne w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz określenie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, 3 opinie sanitarne w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (w tym jedna opinia negatywna).

W 2019 roku opiniowano następujące inwestycje:

1. Inwestycje, dla których wydano opinie sanitarne o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:
  - budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 1MW w Kiertynach Wielkich, gmina Bartoszyce,
  - budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy 1MW w Bądzach, gmina Górowo Iławeckie,
  - budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy 1MW w Pieszkowie, gmina Górowo Iławeckie,
  - budowa i przebudowa dróg wewnętrznych w miejscowości Bartoszyce na działkach nr 1-63, 1-64 i 9-27,
  - budowa budynku inwentarskiego przeznaczonego do hodowli bydła mięsnego w Wągnikach, gmina Górowo Iławeckie,
  - budowa obory na bydło opasowe w Dwórznie, gmina Górowo Iławeckie,
  - budowa instalacji fotowoltaicznej w Dąbrowie, gmina Bartoszyce,
  - budowa instalacji fotowoltaicznej w Mintach, gmina Bartoszyce,
  - przebudowa drogi powiatowej 1354N od km 10+929 (skrzyżowanie z DP 1386N) do km 14+942 (skrzyżowanie z DP 1541N) o długości 4,013 km,
  - przebudowa drogi powiatowej 1390N od km 4+211 (granica gmin) do km 8+747 (koniec w miejscowości Turcz),
  - budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy 1MW w Dębach, gmina Górowo Iławeckie,
  - przebudowa drogi powiatowej nr 1565N na odcinku Roskajmy-Liski,
  - przebudowa drogi gminnej Nr 121005N na działkach 38-220, 3-15/1, 3-70, 3-85, gmina Sępapol,
  - przebudowa drogi gminnej Nr 121035N na działkach 24-254, 24-262, 24-279, gmina Sępapol,
  - przebudowa drogi gminnej Nr 121050N w Gaju, gmina Sępapol,
  - budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy 1MW w Dwórznie, gmina Górowo Iławeckie,
  - budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 6MW w Paustrach, gmina Górowo Iławeckie,
  - rozbudowa stacji uzdatniania wody w Wojmianach, gmina Górowo Iławeckie,
  - budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy 1MW w Zielenicy, gmina Górowo Iławeckie,
  - budowa elektrowni słonecznej w miejscowości Sułowo, gmina Bisztynek,
  - budowa elektrowni wodnej Szylina Mała na rzece Łyna w km 31+750,
  - budowa farmy fotowoltaicznej o mocy do 1 MWp w Maszewach, gmina Bartoszyce.
2. Inwestycje, dla których wydano opinie sanitarne w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz określenie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko:
  - budowa instalacji fotowoltaicznej w Wirwiltach, gmina Bartoszyce,
  - budowa farmy fotowoltaicznej „Bisztynek I” o mocy do 1 MW w pobliżu miejscowości Sątopy-Samulewo, gmina Bisztynek.
3. Inwestycje, dla których wydano opinie sanitarne w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach:

- zaadaptowanie istniejącego zakładu dotychczas należącego do Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Bisztynku na potrzeby instalacji przetwarzania odpadów innych niż niebezpieczne o mocy przerobowej poniżej 100 Mg/dobę przy ul. Wojska Polskiego 9 w Bisztynku – OPINIA NEGATYWNA,
- budowa budynków gorzelnii wraz z instalacjami do produkcji bioetanolu z surowców rolniczych w Górowie Iławeckim,
- budowa budynku inwentarskiego przeznaczonego do hodowli bydła mięsnego w Wągnikach, gm. Górowo Iławeckie.

5.4 Uzgadnianie dokumentacji projektowej

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego uzgodniono 16 dokumentacji projektowych:

- zmiana sposobu użytkowania budynku gospodarczego na budynek usługowo-gospodarczy (komis samochodowy) w Wawrzynach, gmina Bartoszyce,
- gabinet masażu przy ul. 11-go Listopada 4 w Bartoszycach,
- rozbudowa kompleksu suszarniczo-magazynowego w Sędławkach, gmina Bartoszyce (realizacja wspomagana przez ARiMR ze środków pochodzących z funduszy UE),
- przebudowa kuchni z zapleczem na terenie Zakładu Karnego w Kamińsku, gmina Górowo Iławeckie – kuchnia tymczasowa,
- budowa obiektu magazynowo-suszarniczego w Nowej Karczmie, gmina Górowo Iławeckie (realizacja wspomagana przez ARiMR ze środków pochodzących z funduszy UE),
- salon kosmetyczny przy ul. Kętrzyńskiej 25B/4 w Bartoszycach,
- gabinet kosmetyczny przy ul. Ogrodowej 1 w Górowie Iławeckim,
- lokal produkcyjny (pracownia cukiernicza) w Połęczu, gmina Bartoszyce,
- projekt istniejącego lokalu gastronomicznego, w związku z rozszerzeniem prowadzonej działalności przy ul. Bohaterów Warszawy 37 w Bartoszycach,
- gabinet kosmetyczny przy ul. Konopnickiej 3/8 w Bartoszycach,
- przebudowa pawilonu usługowo-mieszkalnego przy ul. Kętrzyńskiej 16H w Bartoszycach,
- gabinet kosmetyczny w Wawrzynach, gmina Bartoszyce,
- adaptacja budynku gospodarczego do celów agroturystyki w Janikowie, gmina Górowo Iławeckie,
- przebudowa pawilonu usługowego (usługi tapicerskie) przy ul. Nad Łyną 8A w Bartoszycach,
- zakład fryzjerski przy ul. Okrężnej 17/1 w Górowie Iławeckim,
- zmiana sposobu użytkowania lokalu mieszkalnego na lokal handlowy -sklep odzieżowy w kamienicy mieszkalno-handlowej przy ul. Starzyńskiego 6 w Bartoszycach.

5.5 Uwagi do obiektów w trakcie realizacji i odbiorów

W 2019 r. dokonano kontroli 23 obiektów przekazywanych do użytkowania (jeden obiekt kontrolowany był dwukrotnie). W wyniku oględzin obiektów stwierdzono, że inwestorzy realizują roboty budowlane w oparciu o prawomocne decyzje pozwolenia na budowę lub zgłoszenie zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń, lokali i obiektów. Dokumentacja budowlana posiada wymaganą opinię sanitarną Państwowego Powiatowego

Inspektora Sanitarnego w Bartoszycach, opinie rzeczoznawców ds. sanitarno–higienicznych oraz inne opinie rzeczoznawców, wymagane przepisami szczegółowymi.

Podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że obiekty realizowane są zgodnie z warunkami określonymi w dokumentacji budowlanej, przepisami i warunkami technicznymi. W niektórych przypadkach, realizacja niewielkich inwestycji odbiegała nieco od rozwiązań przyjętych w projektach budowlanych. Inwestorzy, podczas realizacji inwestycji, dokonują zmian, odstępstw od projektów o charakterze nieistotnym. Nieznaczące odstępstwa związane są ze zmianą profilu prowadzonych usług, sposobem wyposażenia pomieszczeń i dotyczą zmian rozmieszczenia przyborów sanitarnych, ustawienia mebli itp. W trakcie kontroli dokonywanej podczas odbiorów końcowych poszczególnych obiektów, inwestorzy zobowiązani są przed rozpoczęciem działalności do usunięcia niedociągnięć i usterek.

Stwierdzone nieprawidłowości w czasie kontroli:

- odległość muru oporowego przedmiotowego obiektu od otworu okiennego mieszkania, znajdującego się na sąsiedniej działce, nienależącej do Inwestora, poniżej 30 m (płyta gnojowa);
- brak wentylacji w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym.

Odbiory obiektów na terenie działania PSSE w Bartoszycach w 2019 r. dotyczyły przede wszystkim budowy, zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń w przeważającej większości obiektów handlowych i usługowych. Dominującymi inwestycjami nowo wznoszonymi obiektami na terenie działania PSSE w Bartoszycach jest budownictwo jednorodzinne. Adaptowane są pomieszczenia usługowe i mieszkalne istniejące z przeznaczeniem na działalność o charakterze usługowym lub handlowym. W niewielkiej ilości budowane są nowe zakłady produkcyjne i usługowe.

W 2019 r. Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach nie wydawał sprzeciwów w sprawach dopuszczenia do użytkowania obiektów. Jedynie w przypadku kontroli dwóch obiektów, wykazano brak zgodności wykonania inwestycji z projektem oraz przepisami w zakresie spraw higieniczno-zdrowotnych. Jeden z tych obiektów został ponownie skontrolowany i wydano stanowisko o niewnoszeniu sprzeciwu i uwag odnośnie użytkowania obiektów. W przypadku drugiego obiektu Inwestor wycofał wniosek o dokonanie oględzin obiektu, do którego PPIS się przychylił.

6. Sekcja Higiena Dzieci i Młodzieży

Nadzór nad higieną procesu nauczania – uczenia się, ma za zadanie ochronę ucznia przed niekorzystnymi warunkami związanymi z nauką/pracą w szkole, mającymi wpływ na zdrowie uczniów oraz efektywność ich nauki.

W ramach zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu wychowanków/uczniów, w placówkach oceniano przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące:

- warunków ogólnoszkolnych/ogólnoprzedszkolnych,
- przestrzennych tj. pomieszczeń i używanego sprzętu, w tym warunki do zajęć wychowania fizycznego,
- higieny procesu nauczania,
- odżywiania uczniów.

W ramach profilaktyki wad postawy uczniów przeprowadzono badania obciążenia uczniów plecakami/tornistrami oraz oceniono miejsca do przechowywania podręczników

i przyborów szkolnych. Sprawdzono również dostosowanie umeblowania do wzrostu uczniów i przedszkolaków.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bartoszycach znajdują się 43 placówki nauczania i wychowania (których organem założycielskim nie jest powiat), do których uczęszcza 5611 uczniów. W roku 2019 w placówkach oświatowo-wychowawczych przeprowadzono 44 kontrole sanitarne oraz 362 pomiary umeblowania.

6.1 Warunki ogólnoszkolne/ogólnoprzedszkolne

W zakresie zapewnienia uczniom odpowiednich warunków do miejsc, do których dostęp mają wszyscy uczniowie/ wychowankowie, przeprowadzono 30 kontroli. Ocenie poddano: otoczenie placówki, wyposażenie techniczne budynku, mikroklimat pomieszczeń, pomieszczenia sanitarno-higieniczne, korytarze, pomieszczenia szatni, świetlicy, sklepik szkolny, boisko, plac zabaw.

Na nadzorowanym terenie wszystkie placówki szkolne i przedszkolne zapewniają bezpieczne warunki korzystania z miejsc ogólnodostępnych, posiadają teren ogrodzony oraz zabezpieczenia przed bezpośrednim wyjściem na jezdnię. Plac zabaw i boiska wyposażane są w sprzęt atestowany, odpowiednio zabezpieczony. We wszystkich placówkach zapewniona jest woda zimna i ciepła oraz dostęp do urządzeń sanitarnych. Każda placówka zapewnia odpowiednie warunki do przechowywania odzieży wierzchniej oraz pomieszczenia do zajęć świetlicowych.

6.2 Warunki przestrzenne

W celu zapewnienia efektywności nauki i pracy, nadzorem objęto: pomieszczenia lekcyjne (pracownie szkolne, warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego) oraz urządzenia, oświetlenie, miejsca do przechowywania podręczników i przyborów szkolnych ucznia. Ocenie poddano warunki wpływające na komfort pracy uczniów w czasie zajęć w 30 placówkach; natomiast w 4 placówkach przeprowadzono badania w zakresie dostosowania umeblowania do wymagań ergonomii, gdzie zbadano 362 stanowiska pracy dzieci i młodzieży. Wydano 3 decyzje dotyczące poprawy stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń lekcyjnych.

6.2.1 Pomieszczenia lekcyjne

1) Pracownie szkolne

Na 25 szkół będących pod nadzorem, w 25 szkołach urządzone są pracownie komputerowe oraz w 6 pracownie chemiczne.

Ocenie poddano warunki nauczania w 19 pracowniach komputerowych oraz 5 pracowniach chemicznych. Urządzenia i sprzęty znajdujące się w pracowniach zapewniają bezpieczne użytkowanie. W pracowniach komputerowych zapewnia się uczniom indywidualny dostęp do komputera, sprzęty dostosowane są do ich warunków fizycznych. W pracowniach chemicznych, substancje i ich mieszaniny są właściwie oznakowane i przechowywane, zgodnie z zaleceniami. Pracownie posiadają sprawną wentylację grawitacyjną lub mechaniczną zapewniającą bezpieczeństwo zdrowotne.

2) Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Oceniono warunki lokalowe do zajęć wychowania fizycznego tj. posiadanie przez placówkę infrastruktury sportowej, stan sanitarno-techniczny zaplecza sportowego oraz stan techniczny urządzeń i sprzętu sportowego.

Na 25 szkół będących pod nadzorem:

- 10 szkół posiada boisko oraz pełną infrastrukturę sportową, tj. szkolny zespół sportowy (sala gimnastyczna, sala rekreacyjna oraz pomieszczenia pomocnicze szatnia, natryski);
- 41 szkół posiada pełną infrastrukturę bez boiska;
- 10 placówek posiada boisko oraz salę gimnastyczną lub salę zastępczą;
- 4 placówki posiadają tylko boisko.

W szkołach podstawowych w Wiatrowcu, Ponikach, Dzietrychowcie i w szkole filialnej w Pieszkowie zajęcia w-f prowadzone są na korytarzach szkolnych.

3) Umeblowanie i urządzenia

W czterech placówkach oceniono dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów tj. w Przedszkolu Gminnym w Bartoszycach, w Przedszkolu Publicznym Nr 2 w Bartoszycach, w Przedszkolu Publicznym Nr 9 w Bartoszycach, w Przedszkolu Niepublicznym Stokrotka w Bartoszycach. Na 362 stanowisk pracy uczniów poddanych analizie, stwierdzono, że wszystkie stanowiska były dostosowane do wymagań ergonomii.

Stan urządzeń sportowych oceniono w 30 placówkach. Urządzenia na terenach szkolnych i przedszkolnych tj. placach zabaw, boiskach oraz w pomieszczeniach sal gimnastycznych, zapewniały bezpieczeństwo uczniom. Wszystkie nowo zakupione sprzęty posiadają atest lub certyfikat.

4) Oświetlenie

Na 37 placówek będących pod nadzorem PPIS w Bartoszycach, 33 (90%) placówki oświatowo-wychowawcze zapewniają właściwe oświetlenie stanowisk pracy ucznia, co potwierdzone jest badaniami przeprowadzonymi przez placówkę. Pozostałe 4 (10%) placówki, nie posiadają badań oświetlenia tj. Szkoła Podstawowa Nr 7 w Bartoszycach, Szkoła Podstawowa w Sokolicy, Szkoła Podstawowa w Kandytach, Szkoła Filialna w Toprznach.

5) Miejsce do przechowywania przyborów i podręczników szkolnych ucznia.

W celu obniżenia ciężaru plecaków, szkoły zobowiązane są do zapewnienia uczniom miejsc na pozostawianie podręczników i przyborów szkolnych. Wszystkie szkoły zapewniają takie miejsca. Placówki posiadają wyznaczone półki lub szafki w salach lekcyjnych, wspólne dla wszystkich uczniów. Na uwagę zasługuje fakt, iż uczniowie niechętnie korzystają z miejsc wspólnych, usytuowanych w pomieszczeniach lekcyjnych, jednakże większość placówek sukcesywnie zapewnia uczniom indywidualne szafki do przechowywania przyborów szkolnych i podręczników ze stałym dostępem.

6.3 Higiena procesu nauczania

Obok prowadzonego nadzoru nad pomieszczeniami i urządzeniami prowadzono ocenę planu zajęć lekcyjnych. Analizie poddano tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych w 18 szkołach. Oceniane plany lekcji uwzględniały równomierne rozłożenie ilości zajęć w ciągu dnia na przestrzeni tygodnia, jednakowy czas rozpoczynania zajęć lekcyjnych w ciągu tygodnia oraz przerwy międzylekcyjne. Po wprowadzonych zmianach w systemie oświaty, w szkołach podstawowych, zaobserwowano zwiększenie ilości oddziałów klasowych odbywających zajęcia lekcyjne na dwie zmiany. Zmianowość występuje w 4 szkołach. W szkołach zapewnione są uczniom przerwy międzylekcyjne w tym jedna dłuższa umożliwiająca spożycie posiłku.

6.4 Dożywianie w szkołach

Ogółem z dożywiania w 2019 r. skorzystało 1962 uczniów (42% wszystkich uczniów), w 2018 roku skorzystało 2150 uczniów (40% wszystkich uczniów). W 11 szkołach zapewniano

uczniom posiłki dwudaniowe natomiast w 13 posiłki jednodaniowe. Dwa posiłki, śniadania i obiady zapewnione są jedynie w Szkole Podstawowej w Dietrzychowie.

Istotną formą pomocy dzieciom z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej jest finansowanie posiłków uczniom przez ośrodki pomocy społecznej oraz inne instytucje. Z tej pomocy w 2019 roku skorzystało 811 uczniów (41% korzystających z posiłków), w 2018 roku 925 uczniów (43% korzystających z posiłków).

6.5 Problemy higieniczne uczniów w placówkach oświatowych

Problemem higienicznym zgłaszanym przez rodziców oraz dyrektorów placówek jest pedikuloza/wszawica. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach, mając na uwadze wyeliminowanie zachorowań wśród uczniów, w 2019 roku prowadził dystrybucję materiałów informacyjnych nt. profilaktyki i zwalczania wszawicy; dla rodziców uczniów 1 placówki szkolnej przeprowadzono zajęcia edukacyjne.

W świetle obowiązujących przepisów wszawica nie jest zaliczana do chorób zakaźnych ujętych w załączniku do obowiązującej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi zatem inspekcja sanitarna nie ma możliwości prowadzenia bezpośredniego nadzoru. Działania winny być podjęte przez rodziców, opiekunów lub placówki, w których przebywają dzieci kierując się dobrem dzieci uczęszczających do placówki.

6.6 Nadzór nad sezonowymi ośrodkami wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2019 r. na terenie powiatu bartoszyckiego funkcjonowało 10 turnusów zorganizowanego wypoczynku dla dzieci i młodzieży, zarejestrowanych w internetowej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej. Działania kontrolne przeprowadzono na 6 turnusach. Na skontrolowanych turnusach wypoczywało 213 uczestników. Stwierdzono, że organizatorzy wypoczynku zapewнили uczestnikom właściwe warunki zakwaterowania i wyżywienia.

6.7 Podsumowanie

- 1) W minionym roku, zakończono 3 postępowania administracyjne, w związku z czym poprawie uległy warunki sanitarno-techniczne w 3 placówkach: Szkoła Filialna w Toprznach, Szkoła Filialna w Pieszkowie, Szkoła Podstawowa w Krawczykach. W placówkach m.in. doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-technicznego podłogi w salach lekcyjnych, armaturę łazienkową w sanitariatach, nawierzchnię na placu zabaw, pojemniki na odpady, nawierzchnie schodów wejściowych.
- 2) W placówkach nieposiadających warunków do aktywnego uczestniczenia uczniów w zajęciach sportowych na lekcjach wychowania fizycznego, koniecznym jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury.
- 3) W trosce o zdrowie uczniów, należy wyeliminować uciążliwości w środowisku pracy ucznia tj. zapewnić wszystkim uczniom stanowiska pracy dostosowane do wymagań ergonomii oraz zapewnić właściwe natężenia oświetlenia sztucznego na wszystkich stanowiskach pracy ucznia, w tym przy tablicy.
- 4) Należy prowadzić działania zmierzające do odciążenia plecaków/tornistrów szkolnych poprzez zapewnienie każdemu uczniowi indywidualnego, bezpiecznego miejsca do pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych.

- 5) Prowadzić działania zwiększające świadomość rodziców i dzieci, w zakresie wpływu na postawę fizyczną człowieka, niedostosowanego do wzrostu umeblowania oraz nadmiernego obciążenia pleców dzieci (zbyt ciężkie plecaki/tornistry).

7. Sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej

Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez wykonywanie działań profilaktycznych, których celem jest podniesienie poziomu wiedzy i wykształcenie odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych. W ramach działalności oświatowo-zdrowotnej inicjowano, koordynowano, realizowano oraz nadzorowano programy i akcje o tematyce zdrowotnej.

W 2019 roku, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna uczestniczyła w realizacji interwencji programów profilaktycznych ogólnopolskich i wojewódzkich. Działania profilaktyczne skierowane były do rodziców i opiekunów dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, nauczycieli wychowawców oraz pedagogów szkolnych, pracowników ochrony zdrowia, a także przedstawicieli samorządów lokalnych i instytucji publicznych.

W ramach realizacji programów zorganizowano 47 zajęć edukacyjnych, 9 stoisk profilaktyczno-edukacyjnych, 18 szkoleń dla koordynatorów szkolnych realizujących poszczególne programy oraz 126 dystrybucji materiałów edukacyjnych. Z inicjatywy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bartoszycach oraz dzięki współpracy Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 1 w Bartoszycach i bardzo dużemu zaangażowaniu koordynatora szkolnego, zorganizowano zawody sportowe, w których udział brały dzieci z 8 Szkół podstawowych z powiatu bartoszyckiego. Przy wsparciu finansowemu lokalnych samorządów, tego przedsięwzięcia, wszyscy uczestnicy zawodów zostali nagrodzeni. Fundatorami nagród byli: Burmistrz Miasta Bartoszyce, Wójt Gminy Bartoszyce, Wójt Gminy Górowo Iławeckie oraz Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bartoszycach.

Do działań programowych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną włączyły się 32 placówki oświatowe z pośród 43. W 9 placówkach przeprowadzono wizytacje oceniające realizację programów profilaktycznych.

7.1 Realizacja ogólnopolskich interwencji programowych na terenie powiatu

Na terenie powiatu realizowano 7 ogólnopolskich interwencji programowych. Działania prowadzone były w przedszkolach, szkołach podstawowych, szkołach ponadpodstawowych, placówkach służby zdrowia oraz podczas wypoczynku letniego. Informacje były również przekazywane mieszkańcom powiatu bartoszyckiego za pomocą punktów informacyjno-edukacyjnych oraz przy współpracy lokalnych mediów. W realizacji tych działań współpracowano z pedagogami szkolnymi, nauczycielami, wychowawcami, pielęgniarkami środowiska szkolnego, pracownikami placówek służby zdrowia, przedstawicielami lokalnych władz, lokalnych mediów jak również z przedstawicielami policji.

W 2019 roku przeprowadzono 105 działań o charakterze profilaktycznym (interwencje programowe) wśród 1554 uczestników, oraz 178 działań (interwencje nieprogramowe) wśród 2873 uczestników.

1) Program edukacyjny promujący racjonalne odżywianie i aktywność fizyczną „Trzymaj Formę!”

Jest to ogólnopolski program edukacyjny, którego głównymi celami jest propagowanie zdrowego stylu życia, promowanie zbilansowanego odżywiania, dostarczenie wiedzy

o informacjach zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych i zdobycie umiejętności korzystania z nich oraz zachęcenie do regularnej aktywności fizycznej. Program ten skierowany jest do uczniów klas V, VI, VII i VIII z 25 szkół podstawowych w powiecie, oraz ich rodziców.

W programie w roku szkolnym 2018/2019 w XIII edycji programu uczestniczyło 2088 dzieci i 185 rodziców z 16 szkół. W roku szkolnym 2019/2020, do XIV edycji programu przystąpiło 18 szkół z terenu powiatu bartoszyckiego, które zgłosiły łącznie 1687 dzieci.

2) Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce

Głównym celem programu jest zmiana postawy społeczeństwa w stosunku do palenia tytoniu, poprzez wdrażanie działań profilaktycznych uświadamiających i ostrzegających przed zgubnymi skutkami palenia tytoniu oraz zniechęcających do rozpoczęcia nałogu. Działaniami edukacyjnymi objęto dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe. Programem objęto 333 osoby z 6 placówek oświatowych z terenu powiatu bartoszyckiego.

Wśród działań obchodzonych corocznie, skierowanych do społeczności lokalnych zrealizowano obchody „Światowego Dnia bez Tytoniu” oraz „Światowego Dnia Rzucania Palenia”.

Ponadto organizowano stoiska promocji zdrowia: z okazji Światowego Dnia bez Tytoniu oraz w ramach akcji „Światowego Dnia Rzucania Palenia” Dodatkowo wszyscy chętni mogli skorzystać z badania mierzącego zawartość tlenu w wydychanym powietrzu za pomocą smokerlyzera.

Przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do 7 placówek oświatowo-wychowawczych oraz 1 zakładu opieki zdrowotnej.

Zorganizowano 4 szkolenia dla szkolnych koordynatorów programu „ARS, czyli jak dbać o miłość?”, programu „Czyste powietrze wokół nas”, oraz programu „Bieg po zdrowie”.

Dla 349 uczestników wypoczynku letniego dzieci i młodzieży przeprowadzono zajęcia edukacyjne, gdzie poruszono zagadnienia dotyczące negatywnego wpływu palenia tytoniu na zdrowie człowieka, wyjaśniono uzależniające działanie nikotyny oraz przedstawiono choroby wywołane przez palenie tytoniu.

3) Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Program „Czyste Powietrze Wokół Nas” skierowany jest do dzieci w wieku 5-6 lat z 9 przedszkoli i 25 szkół podstawowych z terenu powiatu bartoszyckiego, w których funkcjonują oddziały zerowe. Realizowany jest przez nauczycieli, wychowawców przedszkolnych oraz przez przedstawicieli środowiska przedszkolnego i szkolnego. Głównym celem Programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi.

W programie uczestniczyło 575 dzieci i 412 rodziców z 6 przedszkoli oraz 17 szkół podstawowych, w których funkcjonują oddziały zerowe.

4) Szkolny Program Edukacji Antytytoniowej „Bieg po zdrowie”

Program edukacji antytytoniowej pt. „Bieg po zdrowie”, adresowany do dzieci klas IV (grupa wiekowa 9-10 lat) z 25 szkół podstawowych z terenu powiatu bartoszyckiego. To program stanowiący źródło rzetelnej wiedzy nt. zagadnień dotyczących palenia tytoniu i ukazujący korzyści wynikające z niepalenia papierosów.

Łącznie programem w roku szkolnym 2018/2019 w III edycji objęto 10 klas czwartych: 166 uczniów i 150 rodziców z 7 szkół podstawowych powiatu bartoszyckiego.

Wzmocnieniem działań profilaktycznych, w ramach IV edycji programu „Bieg po zdrowie”, były międzyszkolne zawody sportowe zorganizowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bartoszycach, oraz dzięki współpracy i dużemu zaangażowaniu koordynatora szkolnego ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Romualda Traugutta w Bartoszycach.

5) Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Głównym celem podejmowanych działań jest przekazanie informacji i wiedzy na temat zapobiegania zakażeniom HIV, zachęcanie ludzi do wykonania nieodpłatnych badań testowych w kierunku HIV oraz propagowanie wierności partnerskiej.

Zorganizowano 2 stoiska profilaktyczne w Galerii INBAG w Bartoszycach oraz podczas organizowanej białej soboty w Szpitalu Powiatowym im. Jana Pawła II w Bartoszycach.

Przeprowadzono działania profilaktyczne w formie zajęć edukacyjnych w ramach obchodów „Światowego Dnia AIDS”. W zajęciach wzięło udział 130 uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu bartoszyckiego.

6) Profilaktyczny program w zakresie uzależnień

Celem programu jest przeprowadzenie działań informacyjnych skierowanych do społeczeństwa na temat zagrożeń zdrowotnych związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

Organizowano szkolenia oraz zajęcia edukacyjne, podczas których przybliżano temat nowych substancji psychoaktywnych. W szkoleniach i zajęciach edukacyjnych brali udział rodzice pieczy zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu powiatu bartoszyckiego, ich rodzice, nauczyciele oraz szkolni koordynatorzy programów profilaktycznych.

Przeprowadzono 5 zajęć edukacyjnych z 219 uczniami oraz 7 zajęć edukacyjnych z 341 rodzicami. Dodatkowo w ramach akcji „Zdrowe wakacje” przeprowadzono 9 zajęć edukacyjnych. Wszystkie zajęcia edukacyjne dotyczyły profilaktyki substancji psychoaktywnych.

W ramach współpracy z Komendą Powiatową Policji w Bartoszycach, realizując akcję „Zanim będzie za późno”, przeprowadzono 1 wykład dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych Miasta Bartoszyce (59 osób), 4 spotkania z rodzicami (209 osób).

Podczas organizacji stoisk profilaktycznych promowano kampanię „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”.

7) Ogólnopolski Program Profilaktyki Uzależnień „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Program „ARS, czyli jak dbać o miłość” skierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat, ale zawiera również elementy angażujące ich rodziców.

W VI edycji programu, w roku szkolnym 2018/2019 brało udział 5 szkół ponadgimnazjalnych z powiatu bartoszyckiego, w tym 242 uczniów i 61 rodziców. Do VII edycji programu zgłosiło się 5 szkół ponadgimnazjalnych, łącznie 344 uczniów.

7.2 Realizacja wojewódzkich interwencji nieprogramowych na terenie powiatu

Na terenie powiatu realizowano 12 wojewódzkich interwencji nieprogramowych, których celem było zaznajomienie społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad profilaktyki oraz metod zapobiegania chorobom

1) Akcja „Moje dziecko idzie do szkoły”

Celem akcji jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia, ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci oraz przekonanie o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych zarówno w domu, jak i w środowisku szkolnym.

Podczas realizacji akcji przeprowadzono 5 zajęć edukacyjnych, w których uczestniczyło 143 rodziców z szkół podstawowych i przedszkoli z terenu powiatu bartoszyckiego. Mając na uwadze wyeliminowanie uciążliwości mających wpływ na zdrowie uczniów, szczególną uwagę zwrócono na cechy dobrego tornistra i pakowanie jego zawartości, właściwie urządzone stanowisko pracy w domu, w tym oświetlenie i ergonomiczne umeblowanie. Omówiono znaczenie spożywania drugiego śniadania oraz higienę osobistą. Przeprowadzono również dystrybucję broszurek „Moje dziecko idzie do szkoły” oraz „Informacje dla rodziców dzieci, które rozpoczną naukę w szkole podstawowej”.

2) Światowy Dzień Zdrowia 2019

W 2019 roku Światowy Dzień Zdrowia obchodzony był pod hasłem „Popularyzowanie uniwersalnej opieki zdrowotnej ze szczególnym uwzględnieniem podstawowej opieki zdrowotnej”. W ramach tego dnia przeprowadzono wykład w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Sępopolu dla studentów Uniwersytetu III Wieku. Tematami przewodnimi wykładu były zadania i zakres działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zdrowe odżywianie i aktywność fizyczna oraz suplementy diety.

Dodatkowo wystawiono stoisko profilaktyczno-edukacyjne podczas białej soboty organizowanej przez Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II w Bartoszcach. Uczestnikom akcji udzielano informacji dotyczących szczepień ochronnych oraz udostępniono materiały edukacyjne dotyczące szkodliwości palenia tytoniu, profilaktyki HIV/AIDS, profilaktyki chorób odkleszczowych, profilaktyki uzależnień, profilaktyki ochrony przed próchnicą, profilaktyki chorób nowotworowych oraz profilaktyki wszawicy.

3) Akcja „Zdrowe wakacje”

Celem akcji jest podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży szkolnej na temat higieny osobistej, higieny jamy ustnej, higieny otoczenia, zdrowego stylu życia (aktywność fizyczna i zdrowe odżywianie), zapobieganie chorobom zakaźnym (wszawica, kleszcze) oraz dostosowanie ubioru do pogody.

Podczas trwania wypoczynku letniego przeprowadzono 9 zajęć edukacyjnych dla 349 uczestników - 7 turnusów wypoczynkowych, zorganizowanych na terenie powiatu bartoszyckiego. Zajęcia dotyczyły zdrowego i bezpiecznego wypoczynku, w tym: zatrucie pokarmowych, bezpiecznego zachowania nad wodą, szkodliwości promieniowania słonecznego i upałów, zachowania podczas burzy, profilaktyki chorób odkleszczowych oraz zażywania substancji psychoaktywnych. Uczestnikom zajęć przekazano foldery edukacyjne „Bezpieczeństwo w lesie”, „Bezpieczeństwo na wodzie”, „Patent na bezpieczne wakacje” oraz „Bezpieczne wakacje”.

4) Profilaktyka grypy

Prowadzono działania edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych do niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej powiatu bartoszyckiego, placówek oświatowo-wychowawczych oraz podczas organizacji stoiska profilaktycznego zorganizowanego w ramach Tygodnia Zdrowia, z okazji obchodów jubileuszu 100-lecia służb sanitarnych w Szpitalu Powiatowym im. Jana Pawła II w Bartoszcach.

Opracowano informacje dotyczące profilaktyki grypy i propagowania szczepień przeciwko grypie „Grypa zbiera żniwo” oraz „Szczepienia najlepszym sposobem uniknięcia grypy”. Informacje mówiły o konieczności zachowania podstawowych zasad higieny oraz najskuteczniejszym sposobie zapobiegania grypie i jej powikłaniom, czyli szczepieniach ochronnych.

5) Profilaktyka chorób odkleszczowych

Prowadzono działania edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych do zakładów opieki zdrowotnej powiatu bartoszyckiego, placówek oświatowo-wychowawczych, obiektów wypoczynkowych oraz podczas stoisk profilaktycznych zorganizowanych z okazji akcji „Rzuć palenie razem z nami”.

W związku ze zwiększonym zagrożeniem występowania chorób odkleszczowych na terenie powiatu bartoszyckiego przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

6) Profilaktyka wszawicy

W związku ze stale wysoką liczbą przypadków wszawicy u dzieci w szkołach podstawowych i przedszkolach z terenu powiatu bartoszyckiego, każdego roku realizowana jest interwencja nieprogramowa ukierunkowana na profilaktykę wszawicy i jej zwalczanie.

W 2019 roku działania edukacyjne realizowano poprzez dystrybucję materiałów profilaktycznych oraz prowadzenie zajęć edukacyjnych skierowanych do rodziców uczniów przedszkoli i szkół podstawowych, dotyczących higieny osobistej ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki wszawicy.

7) Profilaktyka wirusowego zapalenia wątroby

Głównym celem profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby jest podnoszenie poziomu wiedzy pozwalającej na rozpoznawanie i unikanie sytuacji narażenia na zakażenia, podejmowanie działań profilaktycznych a także umożliwiającej rozpoznanie zakażenia.

W 2019 roku prowadzono działania edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych do niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej powiatu bartoszyckiego.

Opracowano informacje dotyczące profilaktyki zakażeń wirusem HCV pt. „28.07.2019 r. – Światowy Dzień Walki z Wirusowym Zapaleniem Wątroby”. Informacje mówiły o zintensyfikowaniu walki z WZW w celu podniesienia świadomości zdrowotnej społeczeństwa, problemach wynikających z rosnącej liczby zakażonych oraz metodach zapobiegania zakażeniom tj. szczepieniach ochronnych.

8) Profilaktyka chorób nowotworowych

Prowadzono działania edukacyjne poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych do placówek oświatowo-wychowawczych, niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej powiatu bartoszyckiego, podczas stoisk profilaktycznych oraz udzielając wywiadu do lokalnej gazety z okazji obchodów Dnia Walki z Rakiem Piersi oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia.

9) Promocja szczepień ochronnych

Prowadzono działania edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa poprzez przekazanie informacji dotyczących akcji „Zaszczep się wiedzą”. Akcja jest przewodnikiem po wiarygodnych źródłach informacji na temat szczepień, wspiera pozytywny obraz szczepień jako skutecznej profilaktyki przeciw chorobom zakaźnym.

W ramach działań profilaktycznych promujących szczepienia ochronne zaproszono wszystkich nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu powiatu bartoszyckiego do wzięcia udziału w konkursie pt. „Zaszczep się wiedzą o

szczepieniach” organizowanym przez Media Support Group, którego patronem jest Główny Inspektor Sanitarny. Zadanie konkursowe polegało na zaplanowaniu oraz opisanu lekcji poświęconej problematyce szczepień. Nagrodzone i wyróżnione scenariusze zostały wydane w formie książki. Laureatką konkursu została nauczycielka Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 1 w Bartoszycach, a jej zwycięski scenariusz dotyczył lekcji dla klas V-VIII podstawowych pt. „Zaszczepieni-bezpieczni”.

10) Profilaktyka zakażeń meningokokowych

Prowadzono działania edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych do zakładów opieki zdrowotnej powiatu bartoszyckiego, placówek oświatowo-wychowawczych, oraz podczas stoisk profilaktycznych zorganizowanych z okazji białej soboty w Szpitalu Powiatowym im Jana Pawła II w Bartoszycach w ramach Światowego Dnia Zdrowia, oraz na terenie Centrum Aktywizacji Sportowo-Rekreacyjnej w Bartoszycach, w ramach Światowego Dnia Bez Tytoniu i z okazji obchodów jubileuszu 100-lecia służb sanitarnych w powiecie bartoszyckim.

11) Profilaktyka zakażeń pneumokokowych

Prowadzono działania edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa podczas stoiska profilaktycznego na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bartoszycach, zorganizowanego z okazji obchodów jubileuszu 100-lecia służb sanitarnych w powiecie bartoszyckim.

12) Kampania „oszczędź dziecku ospy”

Prowadzono działania edukacyjne skierowane do rodziców dzieci poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych do Żłobka Miejskiego w Bisztyнку.

7.3 Współpraca na poziomie powiatowym w zakresie działalności promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej

Ważną częścią działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bartoszycach jest współpraca z władzami samorządowymi, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi mediami. Szczególne znaczenie mają działania podejmowane na terenie powiatu, ponieważ wynikają z potrzeb społeczeństwa lokalnego, inicjowane przez instytucje i władze lokalne integrują społeczeństwo odpowiadając na ich zapotrzebowanie informacyjne i umożliwiając dostęp do badań profilaktycznych czy do udziału w akcjach prozdrowotnych.

1) Władze samorządowe:

- a) zamieszczanie informacji z bieżącej działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej na stronie internetowej powiatu bartoszyckiego, miasta Bartoszyce, gminy Bartoszyce, miasta Górowo Iławeckie, gminy Górowo Iławeckie, miasta i gminy Bisztynek, miasta i gminy Sępólno,
- b) sfinansowanie nagród dla uczestników zawodów sportowych zorganizowanych w ramach realizacji programu „Bieg po zdrowie”:
  1. Burmistrz Miasta Bartoszyce,
  2. Wójt Gminy Bartoszyce,
  3. Wójt Gminy Górowo Iławeckie.

Udział w finansowaniu nagród przez lokalne samorządy w szczególności sposób zasługuje na uznanie ponieważ przyczynia się do większej mobilizacji i integracji lokalnych społeczności.

2) Instytucje, organizacje, stowarzyszenia:

- a) Komenda Powiatowa Policji w Bartoszycach – współorganizacja i prowadzenie zajęć edukacyjnych dotyczących „Profilaktyki środków psychoaktywnych” dla rodziców uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych powiatu bartoszyckiego w ramach akcji „Zanim będzie za późno”.
- b) Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Sępopolu oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bartoszycach – prowadzenie zajęć edukacyjnych dla studentów Uniwersytetu III Wieku oraz pensjonariuszy dziennego Domu Samopomocy „SeniorWIGOR” z zakresu zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej oraz suplementów diety.
- c) Galeria INBAG w Bartoszycach - wystawienie stoiska z materiałami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki tytoniowej oraz HIV/AIDS.
- d) Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II w Bartoszycach – wystawienie stoiska z materiałami edukacyjnymi z zakresu szkodliwości palenia tytoniu, profilaktyki HIV/AIDS, profilaktyki chorób odkleszczowych, profilaktyki uzależnień profilaktyki ochrony przed próchnicą, profilaktyki chorób nowotworowych oraz profilaktyki wszawicy.
- e) Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Bartoszycach – prowadzenie letniej akcji związanej z upowszechnianiem zasad bezpieczeństwa pn. „Wodoodporni” na basenie miejskim w Bartoszycach.
- f) Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Bartoszycach – prowadzenie wydarzenia pn. „Bezpieczne Wakacje” na terenie jeziora miejskiego w Bartoszycach.
- g) Starostwo Powiatowe w Bartoszycach – wystawienie stoiska podczas I Pikniku Rodzinnego z materiałami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki chorób odkleszczowych, kampanii „nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”, profilaktyki tytoniowej, profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych/dopalaczy, akcji „Bezpieczne wakacje”.
- h) Bartoszycki Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bartoszycach – wystawienie stoiska na terenie Centrum Aktywizacji Sportowo-Rekreacyjnej w Bartoszycach w ramach Światowego Dnia Bez Tytoniu, oraz z okazji obchodów jubileuszu 100-lecia służb sanitarnych w powiecie bartoszyckim z materiałami edukacyjnymi z profilaktyki tytoniowej, profilaktyki ochrony przed próchnicą, profilaktyki chorób odkleszczowych, profilaktyki uzależnień oraz profilaktyki HIV/AIDS.

3) Lokalne media

Informacje z podejmowanych inicjatyw prozdrowotnych wynikających z diagnozy środowiska lokalnego w tym artykuły i ulotki profilaktyczne przekazywane są do redakcji gazety „Goniec Bartoszycki” w celu publikacji. Publikacje zamieszczane na łamach lokalnej gazety oraz mediów społecznościowych przyczyniają się do zwiększenia świadomości mieszkańców co ma wpływ na bezpieczeństwo zdrowotne oraz zapobieganie szerzeniu się chorób, w tym chorób zakaźnych epidemicznych.

III. Spis tabel

Tabela Nr 1: Zestawienie działalności kontrolnej PSSE w Bartoszczach w latach 2018-2019

Tabela Nr 2: Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2018-2019.

Tabela Nr 3: Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu, województwa warmińsko- mazurskim i w Polsce w latach 2018-2019.

Tabela Nr 4: Analiza porównawcza zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na gripę w latach 2018-2019 w powiecie bartoszyckim.

Tabela Nr 5: Analiza własna NOP w powiecie bartoszyckim w latach 2018-2019

Tabela Nr 6: Procentowe wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych w powiecie bartoszyckim w latach 2018-2019.

Tabela Nr 7: Szczepienia ochronne p/ko grypie w powiecie bartoszyckim w latach 2007-2019.

Tab. Nr 2 „Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu bartoszyckiego w latach 2018-2019”

Jednostka chorobowa	powiat bartoszycki			
	01.01.-31.12.2019 r.		01.01.-31.12.2018 r.	
	liczba zgłoszeń	zapid.	liczba zgłoszeń	zapid.
Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	16	27,76	10	17,27
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO	1	1,73	1	1,73
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Campylobacter</i>	1	1,73	1	1,73
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i>	1	1,73	1	1,73
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	11	19,08	35	60,43
Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	35	60,72	14	24,17
Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	4	6,94	7	12,09
Wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone	36	62,45	15	25,90
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	23	215,96	12	110,50
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	76	131,85	107	184,75
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	7	65,73	35	322,28
Plonica (szkarlatyna)	33	57,25	23	39,71
Choroba meningokokowa inwazyjna-zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1,73	1	1,73
Choroba meningokokowa inwazyjna-posocznica	1	1,73	1	1,73
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna- róża	4	6,94	2	3,45
Kiła wczesna	2	3,47	3	5,18
Borelioza z Lyme- ogółem	89	154,40	46	79,43
Borelioza z Lyme- neuroborelioza	2	3,47	0	0,00
Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień	15	26,02	7	12,09
Kleszczowe zapalenie mózgu	1	1,73		0,00
Wirusowe zapalenie opon mózgowych-inne określone i nieokreślone	1	1,73	9	15,54
Ospa wietrzna	429	744,25	199	343,60
Wirusowe zapalenie wątroby typu B- przewlekłe i BNO	6	10,41	6	10,36
Wirusowe zapalenie wątroby typu C- przewlekłe i BNO	6	10,41	15	25,90
Nowo wykryte zakażenia HIV ^{UE}	1	1,73	2	3,45
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1	1,73	1	1,73
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna-posocznica	2	3,47	6	10,36
Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna-posocznica	2	3,47	0	0,00
Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	1	1,73	3	5,18
Grypa- ogółem	4	6,94	5	8,63

Tabela nr 3 „Analiza porównawcza sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu, województwa warmińsko- mazurskim i w Polsce w latach 2018-2019”

L.P	Jednostka chorobowa	powiat bartoszycki				woj. warm-mazurskie				Polska			
		01.01.- 31.12.2019 r.		01.01.- 31.12.2018 r.		01.01.- 31.12.2019 r.		01.01.- 31.12.2018 r.		01.01.- 31.12.2019 r.		01.01.- 31.12.2018 r.	
		liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.
1	Salmonelozja- zatrucie pokarmowe	16	27,76	10	17,27	276	19,31	279	19,52	8928	23,24	9651	25,12
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO	1	1,73	1	1,73	5	0,35	15	1,05	281	0,73	276	0,72
3	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Campylobacter</i>	1	1,73	1	1,73	58	4,06	36	2,52	720	1,87	726	1,89
4	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i>	1	1,73	1	1,73	4	0,28	4	0,28	197	0,51	170	0,44
5	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	11	19,08	35	60,43	285	19,94	375	26,24	11306	29,43	11592	30,18
6	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	35	60,72	14	24,17	1175	82,23	1103	77,19	34007	88,53	23263	60,56
7	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	4	6,94	7	12,09	190	13,30	203	14,21	6389	16,63	5698	14,83
8	Wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone	36	62,45	15	25,90	360	25,19	225	15,75	16241	42,28	14258	37,12
9	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	23	215,96	12	110,50	874	3143,66	768	276,24	27586	3530,14	21559	2758,88
10	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	76	131,85	107	184,75	1694	118,55	1666	116,59	67245	175,06	59038	153,69
11	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	7	65,73	35	322,28	543	1953,10	546	196,39	18495	2366,78	17488	2237,92
12	Płonica (szkarlatyna)	33	57,25	23	39,71	518	36,25	468	32,75	20838	54,25	18781	48,89
13	Choroba meningokokowa inwazyjna-zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1,73	1	1,73	5	0,35	5	0,35	92	0,24	102	0,27
14	Choroba meningokokowa inwazyjna-posocznica	1	1,73	1	1,73	7	0,49	9	0,63	126	0,33	140	0,36
15	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna- róża	4	6,94	2	3,45	92	6,44	73	5,11	6162	16,04	5620	14,63
16	Kiła wczesna	2	3,47	3	5,18	10	0,70	15	1,05	727	1,89	687	1,79
17	Borelioza z Lyme- ogółem	89	154,40	46	79,43	1514	105,95	1306	91,39	20614	53,66	20150	52,46

L.P	Jednostka chorobowa	powiat bartoszycki				woj. warm-mazurskie				Polska			
		01.01.- 31.12.2019 r.		01.01.- 31.12.2018 r.		01.01.- 31.12.2019 r.		01.01.- 31.12.2018 r.		01.01.- 31.12.2019 r.		01.01.- 31.12.2018 r.	
		liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.	liczba	zapid.
18	Borelioza z Lyme-neuroborelioza	2	3,47	0	0,00	10	0,70	0	0,00	309	0,80	0	0,00
19	Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień	15	26,02	7	12,09	514	35,90	460	32,19	8059	20,98	7450	19,32
20	Kleszczowe zapalenie mózgu	1	1,73		0,00	47	3,29	25	1,75	265	0,69	197	0,51
21	Wirusowe zapalenie opon mózgowych-inne określone i nieokreślone	1	1,73	9	15,54	41	2,87	57	3,99	805	2,10	1108	2,88
22	Ospa wietrzna	429	744,25	199	343,60	6672	466,91	4696	328,63	180487	469,86	149656	389,36
23	Wirusowe zapalenie wątroby typu B- przewlekłe i BNO	6	10,41	6	10,36	86	6,02	107	7,49	2814	7,33	3156	8,22
24	Wirusowe zapalenie wątroby typu C- przewlekłe i BNO	6	10,41	15	25,90	124	8,68	123	8,58	3283	8,55	3442	8,96
25	Nowo wykryte zakażenia HIV ^{UE}	1	1,73	2	3,45	38	2,66	40	2,80	1751	4,56	1351	3,52
26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1	1,73	1	1,73	42	2,94	37	2,59	1338	3,48	1585	4,13
27	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae, inwazyjna- posocznica	2	3,47	6	10,36	25	1,75	33	2,31	1035	2,69	917	2,39
28	Choroba wywołana przez Haemophilus influenzae, inwazyjna- posocznica	2	3,47	0	0,00	2	0,14	14	0,98	51	0,13	59	0,15
29	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	1	1,73	3	5,18	27	1,89	23	1,61	769	2,00	898	2,34
30	Grypa- ogółem	4	6,94	5	8,63	177	12,39	214	14,98	4789827	12469,24	5239293	13639,33

Ludność powiatu bartoszyckiego z GUS, stan na 31.12.2018 r. - 57916, dzieci do lat 2 – 1086.

Ludność powiatu bartoszyckiego z GUS, stan na 30.06.2019 r. - 57642, dzieci do lat 2 – 1065.

Tab. Nr 4 „Analiza porównawcza zachorowań oraz podejrzeń zachorowań na grypę w latach 2018-2019 w powiecie bartoszyckim”

Wiek (ukończone lata)	Liczba zachorowań oraz podejrzeń na grypę	
	2019	2018
0 - 4	706	705
5 - 14	862	1119
15 - 64	1656	2399
65 i więcej	503	588
Razem	3727	4811

Tab. Nr 5 Analiza własna NOP w powiecie bartoszyckim w latach 2018-2019

	2018 r.	2019 r.
Ilość zgłoszonych NOP w powiecie	6	7
Nazwa szczepionki, po której wystąpił NOP	- 3 NOP po BCG - 2 NOP po Priorix - 1 NOP po MMR	- 2 NOP po BCG - 1 NOP po HEXACIMA - 1 NOP po MMR - 1 NOP po MMR oraz Euvax B 0,5 ml - 2 NOP po MMR oraz Synflorix
Kolejna dawka danej szczepionki	- BCG- szczepienia w okresie noworodkowym - Priorix, MMR- I daw w 2 r. ż.	- BCG- szczepienia w okresie noworodkowym - MMR- I dawka w 2 roku życia, - Hexacima- I dawka w 1 roku życia, - Euvax B 0,5 ml- III dawka w 1 roku życia, - Synflorix- III dawka w 2 roku życia
Kwalifikacja NOP	6 x NOP łagodny	7 x NOP łagodny

Tab. Nr 6 Procentowe wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych w powiecie bartoszyckim w latach 2018-2019

PODMIOTY LECZNICZE	DTP + POLIO+HIB				WZW B		PNEUMOKOKI			
	1 r. życia		2 r. życia		1 r. życia		1 r. ż.		2 r. ż.	
Lata	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Średnia powiatu	58,8%	57,6%	69%	68,4%	84,8%	85,3%	70,4%	70,8%	94,5%	95,1%
Przychodnia „Bart-Medica” w Bartoszycach	55,1	57,3	76,1	70,5	68,4	70,7	74,5	67,1	95,8	98,9
NZOZ „Zdrowie” w Bartoszyce	62,5	65,2	66,7	79,6	91,1	100	62,5	87,0	92,6	96,3
Przychodnia „Rodzina” w Bartoszycach	59,6	53,2	71,7	70,5	88,5	90,5	74,6	66,7	94,5	91,1
GZLO w Galinach- Przychodnia Lekarska w Bartoszycach	60,0	56,7	74,1	75,0	100	83,3	68,0	66,7	85,2	92,9
GZLO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Galinach	63,6	72,7	76,9	70,0	81,9	72,7	63,6	90,9	100	100
GZLO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Łabędniku	25,0	60,0	100	50,0	100	80,0	25,0	60,0	100	100
GZLO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Bezedach	83,3	25,0	100	83,3	100	75,0	75,0	75,0	100	91,7
NZOZ „Ols-Med” w Wojciechach	42,4	61,5	57,1	34,29	90,9	96,1	63,6	73,1	81,0	100
Przychodnia „Medyk” w Górowie Iław.	55,0	60,0	61,5	60,0	77,5	97,5	70,0	72,5	97,4	90
Przychodnia „Medyk” w Kandytach	71,4	54,5	72,7	42,9	71,4	54,5	85,7	54,6	100	100
NZOZ „Nasza Przychodnia” w Sępólnu	63,2	54,2	40,9	72,2	100	79,2	63,2	79,2	100	100
NPL „Sanitas” w Bisztynek	68,0	64,5	69,2	77,8	88,0	90,3	72,0	77,4	96,2	92,6
Poradnia Rodzinna „Pro Familia” w Sątópach-Samulewie	80,0	100	50,0	75,0	100	100	80,0	100	100	100

Tab. Nr 6 c.d Procentowe wykonanie obowiązkowych szczepień ochronnych w powiecie bartoszyckim w latach 2018-2019

PODMIOTY LECZNICZE	MMR						DTPa+ POLIO		dTpa		Td	
	2 r. ż		6 r. ż. – rocznik 2014		10 r. ż. – rocznik 2010		6 r. ż. - rocznik 2014		14 r. ż. – rocznik 2006		19 r. ż. – rocznik 2001	
Lata	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Średnia powiatu	97,2%	97,1%	-	98,1%	99%	98,1%	98,3%	96,2%	100%	99,1%	98,5%	98,5%
Przychodnia „Bart-Medica” w Bartoszycach	98,6	98,9	-	94,9	98,0	94,7	97,6	97,4	100	97,5	97,5	97,4
NZOZ „Zdrowie” w Bartoszycach	96,3	96,3	-	96,7	98,2	100	96,7	98,4	100	98,3	100	96,1
Przychodnia „Rodzina” w Bartoszycach	95,2	92,9	-	93,9	99,1	98,1	97,0	92,9	100	100	98,4	98,0
GZLO w Galinach- Przychodnia Lekarska w Bartoszycach	92,6	100	-	93,3	100	91,7	100	93,3	100	97,7	97,0	97,3
GZLO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Galinach	100	100	-	100	100	100	100	100	100	100	90,0	100
GZLO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Łabędniku	100	100	-	100	100	100	100	83,3	100	100	100	100
GZLO w Galinach- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Bezedach	100	100	-	100	100	100	100	100	100	100	93,3	100
NZOZ „Ols-Med” w Wojciechach	95,2	100	-	65,6	100	100	100	96,9	100	100	100	97,6
Przychodnia „Medyk” w Górowie Iław.	100	100	-	95,4	98,1	100	100	93,2	100	98,6	100	100
Przychodnia „Medyk” w Kandytach	100	100	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100
NZOZ „Nasza Przychodnia” w Sępopolu	100	100	-	100	100	100	100	100	100	100	96,4	100
NPL „Sanitas” w Bisztynek	100	92,6	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Poradnia Rodzinna „Pro Familia” w Sątupach- Samulewie	100	100	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tab. Nr 7 Szczepienia ochronne przeciwko grypie w powiecie bartoszyckim w latach 2007-2019

Lata	Liczba zaszczepionych	% populacji powiatu zaszczepionej p/ko grypie
2007	3052	5,1 %
2008	2676	4,5 %
2009	2866	4,5 %
2010	2668	4,3 %
2011	2458	3,9 %
2012	2056	3,4 %
2013	2141	3,5 %
2014	1518	2,5 %
2015	1410	2,35 %
2016	1594	2,7 %
2017	1709	2,9 %
2018	1924	3,3 %
2019	1995	3,46 %

*Liczba ludności powiatu bartoszyckiego stan na 30.06.2019 r. - 57642